

ҰЛЫСТЫҢ ҚАДАМ БАСТЫ ҰЛЫ КҮНІ НАУРЫЗ – СИМВОЛ ОБНОВЛЕНИЯ, ЛЮБВИ И КРАСОТЫ!

Талан, еңбек, терең ой, қанағат, рахын - ойлап қой

Абай Ақиқат

№ 12
(4062)

Жұма,
20 наурыз 2015 ж.
Пятница,
20 марта 2015 г.

abayhabar@mail.ru

Аудандық апталық газет
Еженедельная районная газета

ГАЗЕТ 1974 ЖЫЛДЫҢ 2 АҚПАНЫНАН ШЫҒАДЫ / ГАЗЕТА ИЗДАЕТСЯ С 2 ФЕВРАЛЯ 1974 ГОДА

Құрметті аудан тұрғындары!

Уважаемые жители района!

Сіздерді шын жүректен жаңару жаршысы, татулық мейрамы, достықтың думаны мен табиғаттың тартуына айналған Наурыз мерекесімен құттықтаймыз!

Ғасырлар қатпарынан шығып көне көрегендердің көзіндей болған, табиғаттың өзімен бірге тазарып, тамашаға кеңелген Наурыздың нұрлы нышаны- қоғам мен қоршаған ортаның қастерлі мейрамы боп қала бермек.

Бұл бақытты күн біздің күнтізбемізге тәуелсіздігімізбен бірге келді, сондықтан осы күннен біз жоспарларымыздың сәттілігі мен келешегіміздің тәттілігін күтеміз. Елбасымыздың басты бағыттарымен бірге, алға қойылған тапсырмаларын бетке алып, «Нұрлы жол-болашаққа бастар жол» атты жолдауының жөн сілтеуіне сенеміз. Бұл тапсырмаларды тыңғылықты орындай отырып, біз еліміздің әлеуметтік-экономикалық өсімін және азаматтарымыздың әл-аукатының көтерілуін қамтамасыз етеміз.

Көктем қашанда жарқын үміт пен жылы нұр төгетін мезгіл, сондықтан Ұлы күні бейбітшілік пен келісім уақыты. Жыл сайын ежелгі түркі ұрпағының салт-дәстүрлері мен мәдениеті-әдебиеті әспеттеліп, өзге ұлт өкілдерінің көкірек көзін ашады. Наурыз – Қазақстан халықтарының ортақ мейрамы боп бекіп, барлық халықтық дәрежеге ие болды.

Көктем айы көңілдеріңізге қонған үміттеріңізді ақтап, шаңырақтағы шаттық пен еңбектегі сәттіліктің нәтижесін көріңіздер. Пейілдеріңіз ақ, дастархандарыңыз тоқ болсын!

Сіздерге тыныштық пен сабыр, бақ пен береке тілейміз!

Абай ауданының әкімі

С. Ж. Шайдаров

Абай аудандық мәслихатының хатшысы

Б.Цай

Сәрсенбінің сәтті күнінде әсемделіп безендірілген музыкалық мектептің жиын залында аудандық білім, дене тәрбиесі және спорт бөлімінің ұйымдастыруымен «Көктем аруы» байқауы өтті. Ұлы күні

Қыздарға әсемдік жарасады...

мерекесі қарсаңында қазақ аруларының бойындағы асыл қасиеттерін тектілікті, сабырлықты, парасаттылықты, нәзіктікті өскелең ұрпаққа дәріптеу мақсатында 9 – 11 сынып оқушылары арасында ұйымдастырылды.

Байқауға қаламыздан және жан – жақтан ауыл мен кенттерден аруларымыз сақадай сай дайындалған екен. Әсем де, сымбатты қыздарымызды аудандық білім, дене тәрбиесі және спортбөлімінің әдіскері

С.Д.Шагирова, №1 ЖББОМ қазақ тілі және әдебиет пәнінің мұғалімі Ә.П.Азатқызы, П.Корниенко атындағы ЖББОМ қазақ тілі және әдебиет пәнінің мұғалімі әділқазылық етті.

Сайыста Абай Құнанбаев атындағы №5 мектеп – гимназияның 11а – сынып оқушысы Түсіпова Назерке, Топар кентіндегі Абай атындағы жалпы орта білім беретін 9 – сынып оқушысы Арипова Диана, Қарабас кентіндегі №15 жалпы білім беретін орта мектептің 10 – сынып

оқушысы Хуат Тілеугүл, Южный кентіндегі №9 балабақша – мектеп кешенінің 9а – сынып оқушысы Жастелекова Шарапат, Топар жалпы орта білім беретін мектептің 11а – сынып оқушысы Балбашева Үміт, Құрма жалпы орта білім беретін мектебінің 9а – сынып оқушысы Мақсұтбек Ділді, Есенгелді орта мектебінің 9 – сынып оқушысы Әміржанқызы Әзиза, Джерзинский жалпы білім беретін орта мектептің 9 – оқушысы Арғын Арайлым өз бақтарын сынады

Байқау 4 кезеңнен тұрды. 1 кезең – «Сыр мен сымбат» ұлттық киімде өзін – өзі таныстыру, 2 кезең – «Саусағынан өнер тамған, арулар» қолдарынан жасалған ұлттық бұйымдарын немесе тағамдарын таныстырады, 3 кезең «Сымбатқа парасат сай келсе» сұрақ – жауап, 4 кезең – «Өнерпаз

болсаң арқалан» өнер сайысы.

Өздерін әр қырынан көрсеткен аруларымыз әділқазылардың шешімі бойынша I орын – Топар кентіндегі Абай атындағы жалпы орта білім беретін 9 – сынып оқушысы Арипова Диана, II орын – Абай Құнанбаев атындағы №5 мектеп – гимназияның 11а – сынып оқушысы Түсіпова Назерке, III орын – Қарабас кентіндегі №15 жалпы білім беретін орта мектептің 10 – сынып оқушысы Хуат Тілеугүл иеленді.

Гүлнұр ОҢАЛЫСҚЫЗЫ

Белсенді жастардың бағыты қайда?!

Бұл тұғырдан түспеген тақырып. Жастар саясаты қай кезеңде болмасын өкімет пен халықтың өзекті мәселесі. Кешегі «Алаш», «Азат», «Шығыс Түркістан», «Жас қазақ» сияқты саяси ұйымдар ел болашағы үшін сынақ сахнасына шықса, бертін келе «ЕСЕП» (Елін сүйген ерлер париясы) секілді қозғалыстар қазақ жастарының тектілігін көрсетті. Қазір саяси науқандармен әлемнің өзі әбігерге түсуде. Біз де қарап жатқанымыз жоқ. Жыл басынан бері Елбасы Жолдауының жолын талқылап, тамаша жоба-жоспарлармен жан-жақты қамдану үстіндеміз. Биыл Мемлекетіміздегі іргелі «Нұр Отан» партиясының ХҮІ-съезі өтті, сәуір айының соңына ала президент сайлауы, Қазақстан халықтары Ассамблеясының 20 жылдығы, Ұлы Отан соғысының ұлы жеңісінің 70 жылдығы, Ата-заңымыздың 20 жылдығы сияқты саяси-тарихи, патриоттық-тұрақтылыққа байланған ба-

Мәңгілік Ел идеясы осында жатыр. Ақын, Қазақстан Жазушылар Одағы Қарағанды облыстық филиалының жетекшісі Серік Аксұңқарұлы мен халықаралық «Алаш» сыйлығының лауреаты Абзал Бөкен, ҚарМУ-дің филология факультетінің ұстазы, ақын Айтбай Жұмағұл, тарих факультетінің доценті Жамбыл Жұмабеков, «Болашақ» Университетінен

янды бастамалардың шуақты жолы жатыр. «Нұрлы жол-болашаққа бастар жол»-десек, ол біріншіден жастардың, келешектің кең даңғылына айналу керек.

Осыған байланысты осы аптаның басында «НұрОтан» партиясының облыстық ғимаратында келелі кеңес өтті. Жиналыстың өтуіне мұрындық болған жастар ісі жөніндегі облыстық баскарма басшысы Мираc Құттыбайдың айтуынша, мұндай жекеленген кездесулер облысымызда жиі өткізілуде. Өткенде Ақтоғай ауданына мемлекет қайраткері Ерлан Қарин жастармен кездесіп, өз бағыт бағдарымен өнеге көрсеткен болатын. Міне, бүгінгі күннің тақырыбы «Рухани тәрбие-мемлекеттік жастар саясатының басты бағдары» деген атпен дөңгелек үстел өткізіп, Қарағандыдағы қаламға жақын жас жазушы, ақын, қаламгер-журналистердің басын қосты. Алғашқы сөзді алған облыстық маслихат хатшысы, заң ғылымдарының докторы Нұрлан Орынбасарұлы Дулатбеков жастар саясатының бұл ісін құптап отырып, бүгінгі жеткіншектердің қоғамдағы қайшылықтарға еріп кететінін кынжыла баяндады. Алыс-жақын шет мемлекеттерге барғанда құрбан болған кешегі қайраткерлердің атқарған жұмыстарынан мәлімет жинақтап, архивтерді адақтап жүрген ағаның айтқаны расында шындық. Сол кезеңдерде тура біздің жасымызда болған боздақтардың берекелі болжамдары мен жоба-жоспарлары да баянды болатын. Өткен!-десек те, мемлекеттік міндеттемелердің әңгімесі бізге жалғасты. Сондықтан ұлтжандылық пен отансүйгіштікті ұрпақтан бастап, бабадан қалған ұлағатты ұқтыра білсек, болашағымыз бек сенімді болмақ.

әдебиеттанушы Азат Бабаши, облыстық маслихаттың баспасөз қосынынан қаламгер Жомарт Оспан, өңші Ержан Базарбеков, облыстық «Орталық Қазақстан» газеті бас редакторының бірінші орынбасары Еркін Мұсабек сияқты руханияттың ұйтқысы болған жерлерімізге жетерлі еліміздің жүрегін соқтыратын жастар саясаты жайында өз пікірлерін білдірді. Ақын Серік Аксұңқарұлы интернеттегі Фейсбук парақшаларында жастардың жалтақ, «бөтен сөзбен былғанған» байламдарын оқып, іші ашитынын айтты. Саяси науқандарға бейберекет қараған жастар қоғам дамуынан гөрі жеке бастың жайын жағалайды. Басқа отан, басқа босаға сендерге қайдан табылады, демократия мен демографияға демеу болатын сендерсіңдер-дегенді жеткізді. Тарихшы Жамбыл бауырымыз жалпы қазақ хандығының құрылымы мен ондағы саяси бағыттарды баяндап, көршілер тарихындағы көленкелі тұстарды көрсетті. Облыстық Мәслихат хатшысы Нұрлан Орынбасарұлы осындай рухани шығармашылықтағы жастармен пікірталас клубын ұйымдастыру керектігін атап өтті. Қарағанды облысының жастар бастамашылығы орталығының бөлім меңгерушісі, ақын Сәттібай Жүнісов пен облыстық жастар саясатына жауапты Мираc Жанатбекұлы бұл бастаманы қолдай кетті. Біздің де осы кездесудегі күткеніміз осы дейді. Ай сайын осындай салиқалы пікірталас өткізіп, нәтижесін хаттама түрінде жоғарғы жакқа жөнелтіп, руханият пен мәдениет, әдебиет әлеміне жол ашу болатын. Дөңгелек алаң дүрлігу үстінде, дағдарыс дандайсып барады, доп-дүние, дөңгелек стол, дертке қарсы деректер, дербес еліміз демеу күтеді...дабыл қағамыз!

Руслан Нұрбай

ГОТОВИМСЯ К ВЫБОРАМ

16 марта в районном акимате под председательством акима Абайского района С.Ж.Шайдарова состоялось семинар-совещание по вопросу проведения внеочередных выборов Президента Республики Казахстан. В мероприятии приняли участие акимы г.Абай, сел и поселков, руководители государственных учреждений, председатели и секретари избирательных комиссий.

Об организации проведения внеочередных выборов Президента РК участникам совещания рассказала руководитель аппарата акима района К.Б.Кабулалиева. В районе создан 41 избирательный участок, действует районная территориальная избирательная комиссия. В аппарате акима района создан штаб по подготовке к проведению выборов в количестве 7 человек, также создан предвыборный штаб партии «Нұр Отан», составлен электронный паспорт района. Проведена работа по уточнению составов избирательных комиссий. Согласно постановлению акимата района определены места для размещения агитационных печатных материалов и места встречи с кандидатами. Ведется работа по уточнению списков избирателей. Аким района акцентировал внимание на соответствии санитарно-противопожарным нормам избирательных участков, призвал не допустить юридических ошибок и организационных недочетов.

Об организации агитационной кампании участникам совещания рассказала заместитель акима района А.А.Джунуспекова.

Главный бухгалтер аппарата акима района А.В.Малиныш доложила о финансировании предвыборной кампании. Согласно Конституционного Закона «О выборах в Республике Казахстан» от 28 сентября 1995 года выборы Президента РК финансируются из средств республиканского бюджета через счета местных исполнительных органов, открываемых для этих целей. Распоряжение бюджетными средствами, поступающими на эти счета из республиканского бюджета, осуществляется территориальными избирательными комиссиями.

Глава района дал поручения ответственным лицам обеспечить избирательные участки резервным энергообеспечением и необходимым материально-техническим оборудованием, подготовить места встреч с избирателями и места размещения агитационных материалов. Директору РУТ С.Болсынбекову обеспечить участки бесперебойной телефонной связью, начальнику РУВД Абайского района С.Алиеву обеспечить закрепление полицейских за избирательными участками в период проведения выборов. Начальнику ОЧС Абайского района С.Баринову обеспечить противопожарную безопасность на избирательных участках.

В завершение совещания Серик Жаманкулович призвал всех проникнуться ответственностью к предстоящим выборам и провести выборы на высоком уровне.

Соб. инф.

ЖОЛДАУҒА ҚОЛДАУ

ҮЛКЕН ҮМІТТІҢ ҮГІТІ

Қарайған халықты Қарабас елдімекеніндегі мәдениет үйіне жинаған Елбасы Жолдауының жөн-жосығы болатын. «Нұрлы жол-болашаққа бастар жол» атты жолдауында президентіміз елдің әлеуметтік-экономикалық, моральдық-материялдық жағдайын жалаңдаған дағдарыс кезінде қалай тұрақтандырудың басты бағыттарын көрсеткен. Осы мақсатта сөрсенбінің сәтті күні

Қарабас кентіне үгіт-насихат тобының мүшелері келді. Кент әкімі Рашид Жарылқасынұлы келген қонақтарға жергілікті жердің жай-жапсары, тұрмыс-тіршілігімен таныстырып өтті. Нанымды насихатты жүргізушілер: Қарағанды Мемлекеттік Медицина университетінің ректоры, профессор, м.ғ.д. Кавказстан халқы Ассамблеясының мүшесі, осы Ассамблеяның ғылыми-сараптамалық тобының жетекшісі: Молотов-Лучанский Вилан Борисович, «Қарағанды облысы кәсіпкерлер басқармасы» ММ, Кәсіпкерлерге қаржылай емес, моральдық кеңес бөлімі басшысының міндетін атқарушы: Әлжанов Дәурен Бағдатұлы, «Қарағанды облысы құрлыс басқармасы» ММ, тұрғын үй құрылысының координациялық бөлімінің басшысы; Мақажанов Болат Ибраһимұлы секілді өз ісінің сергек шеберлері келді. Молотов-Лучанский мырза ел ішіндегі қоғамдық, медициналық міндеттемелер мен оның қолжетімді, пайдалы кеңестерін тілге тиек етті.

Жалпы, «Нұрлы жол-болашаққа бастар жол» біріншіден, елдің әлеуметтік-экономикалық дамуын бетке алып, әрбір адамның әл-ауқатының жоғарлауы үшін бағытталған. Екіншіден, өзімен бірге үлкен интеллектуалды және инновациялық екпінді еселеу болса, үшіншіден, мемлекетіміздің одан әрі дамуын қамтамасыз етіп, нақты бағытпен мақсатқа жету жолы анықталған. Үкімет алдына, әкімдіктер мен атқарушы органдардың алдына мәселе боп қойылған болатын. Осылайша, Елбасы Жолдауында келешектегі кемел жұмыстардың жоспары бойынша жеті басты бағытпен байланы-

сты. Президент Жолдауының ішінде кәсіпкерлер басқармасымен біріге жасайтын бірнеше сілтемелер бар. Ол индустриялы инфрақұрылымдарды, оның ішінде саяхат-туризмді дамыту болып табылады. Сондай-ақ орта және шағын бизнеске қолдау көрсету, экономикалық көрсеткіштің өлшемі ретінде қызметтік белсенділігін арттыру, 2050 жылға дейін ішкі өнімнің пайыздық деңгейін 50%-ға өсіру көзделген. «Қазақстан-2050» стратегиясы-тұғырлы мемлекеттің жаңа саяси бағыты», мұнда, ұлттық экономиканың өзегі үшін, кәсіпкерлікті дамытудың,

қолдаудың көпқырлы сырлары ұсынылған. Біздің облысты бүгінгі таңда 8 индустриалы аймақта жұмыстар жасалып жатыр; Абай ауданы, Балқаш қаласы (3 жерде), Қарағанды, Саран, Теміртау, Сәтбаев, Шахтинск және Жезқазған қалаларында 54 кәсіпорын ашылып, 4 мыңға тарта жерлеріміз жұмысқа орналасқан. Оның ішінде біздің облыста туристік-саяхат орындары баршылық, және өте бай мекендер. Жыл сайын бізге 200мыңнан аса демалушылар келеді екен. Қарағанды облысында туризмді дамыту жобасы бойынша 2014-2018 жылдарға арналған жоспарлар бар.

Қазір облыста 65 мың орта және шағын бизнес қосындыры жұмыс істейді. Бұл салада біздің жерлеріміздің әрбір үшіншісі еңбек етеді, яғни 220 мың адам. Орта және шағын бизнестен шығарылған өнім жыл сайын жандану үстінде немесе 560 млн теңге. Бұл дегеніміз біздің алпауыт кәсіпорын Арселор Миттал Теміртау мен Қазақмыс Корпорациясының өндірісіне тең деуге болады.

Қарағанды облысындағы ірі дүкендердің сөрелерінде қазақстандық тауарлар орын ала бастады. Отандық тауарлық белгілері алыстан көз тартады. Осыған дейін қала мен аудандарда «Қазақстандық тауарды сатып ал» атты акция өткен. Жолдау мен қолдаудың нәтижесінде, шағын және орта бизнестің сапасын асырып, ішкі өнімнің сұранысын арттыра отырып, отандық тауармен отандастарымызды толықтай қамтамасыз етудің құрылымын жасаймыз.

Руслан Жаманханұлы

Выборы медиаторов в Абайском районе

В Абайском районе состоялись выборы медиаторов. В данном мероприятии приняли участие аким города Абай Сатаев С.К., судья Абайского района Каримбаев Д.Ж., судья Абайского района Миханова Г.С., жители города Абай.

Медиация - это конфиденциальная процедура урегулирования спора между сторонами при содействии медиатора в целях достижения

ими взаимоприемлемого решения, реализуемая по добровольному согласию сторон. Медиатор - это не защитник, не судья, не обвинитель, не арбитр, не консультант, не советчик и не переносчик информации, а есть независимое, нейтральное и беспристрастное физическое лицо, выбираемое сторонами спора, который помогает сторонам самим найти решение в ходе обсуждения их конфликта. Любые споры или конфликты приводят стороны в первую очередь к эмоциональным и душевным потерям. Из-за обид или разногласий одна из сторон идет в суд и при этом тратит деньги на составление искового заявления, оплату за участие в суде своему представителю или адвокату, за государственную пошлину и т.п. Но в ходе судебного процесса, эти стороны, бывшие когда то близкими друг другу людьми, становятся по разные стороны «баррикад» и начинают «бесвые действия». Атаки и защиты в такой «войне» при вынесении решения в чью то пользу, не приведут стороны к сохранению спокойных взаимоотношений между ними. Однако имеется возможность решить конфликт без суда.

Выступая на встрече Джамбул Каримбаев отметил, что с 5 августа 2011 года в Казахстане действует закон Республики Казахстан «О медиации». Практика медиации показывает, что большая часть споров не доходит до суда или прекращаются в суде благодаря помощи профессиональных медиаторов. С помощью работы медиатора становится возможным разрешение конфликта без суда на добровольной и равноправной основе самими сторонами с экономией времени, денег, эмоциональных сил и энергии. Конфликт рассматривается строго конфиденциально. Решение принимается только самими сторонами с учетом удовлетворения интересов каждого участника спора.

Главное к чему стремится медиация - это достижение взаимовыгодного и мирного соглашения, удовлетворяющего обе стороны и снижающего уровень конфликтности. В отличие

от судебного процесса при медиации не бывает «виновных» или «невиновных» сторон. Так как принципы этой области права предусматривают не наказание преступников путем лишения свободы, а защиту и восстановление прав и свободы человека. Другими словами, медиация стремится по возможности не доводить дело до суда.

Другое ее достоинство - в низком уровне расходов, нежели при судебном разбирательстве, а также в экономии времени. На решение спора медиатору дается всего 30 дней. По определенным причинам этот срок может быть продлен, но не может превышать 60 дней. В суде стороны действуют друг

против друга, а при медиации - сотрудничают. Судья принимает решение в строгом соответствии с законом, а медиатор - с учетом интересов сторон, но в рамках закона. Суд - процесс публичный, а медиация обеспечивает конфиденциальность, что не позволяет медиатору разглашать информацию, ставшую известной в ходе процесса без согласия стороны, предоставившей ее.

На собрании выступила педагог - психолог КГУ «КДСШ Таншолпан» Надежда Стеблев. Она рассказала о применении института медиации в образовательной системе: «В работе психолога при разрешении конфликтов взят за основу медиативный подход, построенный на понимании. Одна из задач школьной медиации - направить энергию конфликта не в деструктивное, а в созидательное русло. Ведь главная цель медиации - выработка сторонами взаимовыгодного решения, ориентированного на будущее сотрудничество».

В заключение были выбраны медиаторы Абайского района. В их состав вошли: Романовская Надежда Николаевна - адвокат, Макарова Лариса Ориантаевна - техника Абайского районного суда, Матвейчук Лариса Валерьевна в настоящее время работает в адвокатской конторе.

Марина Уткина

В ПОДДЕРЖКУ КАНДИДАТА

На прошедшем 11 марта XVI очередном съезде партии «Нур Отан» было принято единогласное решение выдвинуть кандидатуру Нурсултана Абишевича Назарбаева для участия в предстоящих выборах Президента Республики Казахстан. Кроме того, на этом форуме Елбасы выступил с беспрецедентным по своим масштабам программным документом «Современное государство для всех: пять институциональных реформ», который имеет исключительное значение для Казахстана.

В г.Абай открылся районный штаб кандидата на пост Президента РК Нурсултана Назарбаева, базирующийся в здании районного филиала партии «Нур Отан». В состав штаба входят 19 человек. Это известные и авторитетные в регионе люди, среди которых депутат областного маслихата Шимпф Александр Яковлевич, депутаты Абайского районного маслихата Мухутдинов Лилия Павловна, Филипенко Наталья Сергеевна, Белан Наталья Григорьевна, Канжекеев Каркен Абдрахманович, Мусагалиев Рысмаганбет, глава крестьянского хозяйства «Шанс» Жабяк Игорь Васильевич, ветеран органов внутренних дел Оспанов Толеген Аукенович и другие. Возглавил районный

предвыборный штаб секретарь Абайского районного маслихата Цай Борис Александрович.

На состоявшемся заседании Цай Б.А. подчеркнул, что главной задачей штаба является оказание всесторонней поддержки в проведении избирательной кампании кандидату в Президенты Нурсултану Абишевичу Назарбаеву, агитационных мероприятий по разъяснению его предвыборной программы. Борис Александрович отметил, что деятельность районного штаба сконцентрирована на таких направлениях, как организационно-информационное обеспечение кампании, агитационно-пропагандистская работа, анализ проводимых мероприятий, юридическое сопровождение. В структуре штаба предусмотрены общественная приемная кандидата в Президенты и пресс-служба. По словам Цай Б.А., в числе запланированных мероприятий – встречи в трудовых коллективах организаций и предприятий, дворах жилых домов, а также молодежные флешмобы и дебаты.

З.Надирова,
предвыборного общественного штаба
Абайского района

МЕМЛЕКЕТТІҢ НЕГІЗГІ ТІРЕГІ

17 наурыз күні «Нұр Отан» партиясы Абай аудандық филиалының мәжіліс залында «Жас Отан» Жастар қанатының кезектен тыс VII конференциясы өтті. Конференцияға «Нұр Отан» партиясы Абай аудандық филиалы төрағасының бірінші орынбасары Н.Р.Адашев төрағалық етіп, «Жас Отан» жастар қанатының атқарушы хатшысы Н.С.Салауатов, сондай-ақ «Жас Отан» жастар қанатының белсенді мүшелері, жас жұмысшылар, дөгерлер, мұғалімдер және колледж студенттері қатысты.

Конференция барысында «Жас Отан» жастар қанатының 2020 жылға дейінгі стратегиясының жобасын талқылау, наурыздың 24 күні Қарағанды қаласында өтетін облыстық «Жас Отан» Жастар қанатының кезектен тыс XXIV конференциясына делегаттарды сайлау турасындағы мәселелер қаралды. Ауданымызда жастар саясатын негізгі іске асырушылар – «жасотандықтар». Сол себепті жиын жастардың ел дамуына қосар үлестерін одан әрі арттыру және бүгінгі бәсекелес қоғам талаптарына сай өз ұстанымдарын

аталмыш жоба аясында баяндамаларын оқыды.

Аудандық «Жас Отан» жастар қанатының басты мақсаттарының бірі – жастардың проблемаларын шешу. Осы мақсатта «Нұр Отан» партиясының 12 жобасының үшеуі тікелей жастарға арналған. Оның ішінде, «Жастар Отанға», «Жастар кадрлық резерві» және «Сәтті кадам» жобалары, жоғары оқу орындарын бітіруші жастарға, олардың әлеуметтік

нығайту мақсатында ұйымдастырылды. «Жас Отан» Жастар қанатының атқарушы хатшысы Нұржан Серікұлы аталған жоба бойынша баяндама жасады. Одан кейін сөз кезегін аудандық жастармен жұмыс

сатыда көтерілуіне, ауыл жастарының әлеуметтенуіне, жаңа қазақстандық патриотизмнің қалыптасуына, белсенді жастар қатарынан партиялық резерв даярлауға арналған. Бұл бағыттағы жұмыстың алға басуында Елбасымыз, партия төрағасы Н.Ә.Назарбаевтың ролі өте жоғары.

Конференция соңында «Нұр Отан» партиясы «Жас Отан» Жастар қанатының 2020 жылға арналған бағдарлама жобасы өзгертусіз және толықтыруларсыз қабылданды. Ал облыстық конференцияға делегаттар болып Абай ауданы атынан Салауатов Н., Абдрахманова Ю., Нұғманова А., Назипов И., Тусенов Д. сайланды.

Г.Оналысқызы

20-ЛЕТИЕ АНК

Страна, соединившая народ

Под таким названием в школе-лицее №14 г.Абай под эгидой районного филиала партии «Нур Отан» прошел круглый стол, посвященный 20-летию Ассамблеи народа Казахстана.

В мероприятии приняли участие первый заместитель председателя рай-

модрома Байконура. Учитель истории школы-гимназии №10 В.Е.Грейчуте раскрыла тему освоения месторождений в Казахстане, а также поведала о современной истории городов Темиртау, Караганды и Абая. Свои выступления школьники и педагоги

онного филиала партии «Нур Отан» Н.Р. Адашев, руководитель украинского этнокультурного объединения «Хвилюнка» И.А.Сергеева, руководитель татаро-башкирского этнокультурного объединения «Ляйсен» Д.З.Сайфуллина, директора школ, школьники городских школ.

Организаторы мероприятия преследовали цель сформировать у школьников историческое сознание о многонациональности Казахстана и воспитать толерантное отношение к культурам народов, проживающих в Казахстане.

Школьники и педагоги выступали на различные темы истории Казахстана. О возникновении Казахского ханства и присоединении к Российской империи участникам круглого стола рассказала учитель истории школы-лицей №14 Е.М.Мельничук. Учащиеся школы-гимназии №10 подготовили рассказ о сталинских репрессиях и истории возникновения Караганды. Ребята школы-гимназии №5 имени Абая Кунабаева рассказали участникам круглого стола об истории целины и кос-

подкрепили видео-слайдами. Затем ведущие рассказали о деятельности этнокультурных центров. Под аплодисменты присутствующих школьники подарили руководителям этнокультурных объединений памятные подарки, изготовленные своими руками.

Директор школы-лицей №14 Н.Ф. Абушова поблагодарила всех участников за интересные выступления.

В завершении первого заместителя председателя районного филиала партии «Нур Отан» Н.Р. Адашев призвал участников круглого стола всеми силами сохранять межнациональное единство.

К.БЛЯЛОВ

Құқықтық тәрбие - қоғамдық табыс

Бүгінгі күнтізбе кестесінде қаралатын мәселе-тәртіптік жауапкершілікті сезіну, құқықбұзушылықтан сақтандыру, санасына салмақ түскендерді сауықтыру мен сергіту болатын. Облыс әкімі Нұрмұхамбет Әбдібековтың басшылығымен 18-наурыз күні өткен секторлық кеңесте қаралған мәселелер осы тақырыптың төңірегінде болды. Қарағанды облысы бойынша ведомстваралық комиссияның осы отырысына өңіріміздегі қалалар мен аудан әкімдіктері, жергілікті ішкі істер бөлімі мен «Нұр Отан» партиясының өкілдері, білім және денсаулық сақтау саласының мамандары қатысты. Жан-жақтан монитор арқылы үшбү сәлемдері мен жасалған жұмыстардың жай жапсары жарияланып жатты. Негізге тақырып үш мәселені қамтиды. Бірінші мәселе, Қарағанды облысындағы құқықбұзушылық пен бастылықтың бетін алатын «шыдамның шегі» атты бағытты талқылаудан басталды. Бұл жағдайлар жөнінде Қарағанды қаласының әкімі Нұрлан Әубәкіров қоғамдық орындардағы қайшы қарекеттер, тазалық пен қалалық тәртіптің қазіргі көріністеріне тоқталды.

ҚР ПМ Қарағанды облысы ПД басшысының орынбасары Ардак Ынтықбаев бүгінгі таңда көше бейнекамераларының көмегімен көптеген көлемді іс-әрекеттер әшкереліп жатыр. Қылмыстың ауыр-жеңіл болмайды. Ұсақ-түйек деп қарағанымыз әдетке айналып кетсе, даму үрдісіміздің деңгейі қояуы екіталай. Яғни, «Таза қалатазаланған емес, ластанбаған қала» деген ұранды жалау етеді. Қазір осы іс-қимылдардың нәтижесінде көшеде темекі тарту, көпшілік орында алкогольді ішімдіктер ішу, жаяу жүргіншілердің бей-берекетшілігі өткен жылмен салыстырғанда біршама азайған екен.

Теміртау қаласының әкімі Сұлтанов Нұркен Елтайұлы да магниткадағы міндеттемелер мен тәртіптік шаралардың шамасына тоқталды. Теміртау қаласы өткен жылдан бастап, құқық қорғаушыларға емес,

ерікті жасақшылар тобымен жұмыс жасайды екен. Олармен бірге жұмыс істей отырып, «ен таза көше», «ен таза шағын аудан», «ен таза аула», «ен таза үй» атты байқаулар өткізіп, тұрғын үй кооперативтерінің жұмыстарын жандандыруға көшкен екен. Қарқаралы ауданы әкімі Максұтов Халел Мұқатайұлы да өз аймағындағы азаматтық-құқықтық жайларға байланысты жұмыстарын ортаға салды. Екінші мәселе, яғни құқық қорғау органдарының атқарылған шараларындағы есірткіге қарсы күрес, есірткі тауарларының заңсыз айналымға шығуы жайындағы жаралы тақырыпты талқылады. Бұл бөлім тақырып туралы облыстық ПД орынбасары Уманбеков Ерлан Болатұлы мен облыстық денсаулық сақтау басқармасы бастығы Нұрлыбаев Ержан Шәкенұлы баяндамаларын жасады. Облыс бойынша төрт наркологиялық орталықтар дертке ұшырағандарды дер кезінде емдеп, қатерге қосудың қамында жүр. Қарағандыда-140-төсектік, Теміртауда-25 төсек, Балқашта-30 төсек, Жезқазғанда-25 орындық наркологиялық емдеу орындары бар. Мамандардың айтуынша өткен жылмен салыстырғанда ондағы науқастар 14% азайған. Сонда да осындай олқылықтарымен Қарағанды облысы 5 орында тұр. Емделушілердің 78%-ы 30 жастан асқандар, 22%-ы 18-29 жас аралығында, ал қалғаны көмелеттік жасқа толмағандар.

Қарағанды облысы ведомстваралық сараптамалық отырыстың үшінші мәселесі, аталған топтың атқарылған жұмыстарының хаттамасы, ондағы қылмыстың алдын алу міндеттемелері жайында болды. Токсанына бір кездесіп, кеңес құратын бұл комиссияның жұмысынан да кінәраттар табылып жатты. Жеріміздің кендігіне байланысты шалғайдағы профилактикалық шаруалар өз нәтижесінде шикілік көрсетіп отыр. Бұл сыңа тоқсандық жиналыстарын уақытылы өткізбеген Жезқазған, Ұлытау, Приозерск, Сәтбаев қалалары ілігіп, ескерту жасалды.

Руслан Жаманханұлы

ҰЛЫ ЖЕҢІСКЕ 70 ЖЫЛ / 70 ЛЕТ ПОБЕДЕ

Ерлікке мәңгілік тағзым

Биыл Ұлы Жеңіске – 70 жыл. Отан үшін отқа түсіп, жандарын пиде еткен ата – апаларымыздың ерліктері мен есімдері мәңгілік сақталады. Қазір майдан даласында қар жастанып, мұз төсенген майдангерлер қатары ат төбеліндей ғана. Алтынның қадірін қолда бар кезде бағалаған абзал. Сондықтан да бізге бейбітшілік пен тыныштық сыйлаған батыр бабаларымызға барынша құрмет көрсету – ендігі парызымыз.

Оразбеков Қарағаш Сағаршыұлы 1920 жылы 15 қазанда Қарағанды облысы Жаңаарқа ауданының №1 ауылында дүниеге келді. Ол ата-анасынан ерте айырылды. 5 жаста болғанда анасы Шамшырақ, артынан 13 жылдан кейін әкесі Сағаршы бұл фәнимен қоштасып кете барды. Бозбала туған – туыстарының қолында тәрбиеленеді.

Жаңаарқа ауданының В.И.Ленин атындағы мектептің 8-сыныбын ғана аяқтап үлгерді. 1940 жылы әскер қатарына шақырылып, Харьков қаласына әскери азаматтық борышын өтеуге жіберіледі. Мұнда ол НКВД-ның 13-ші жеке айдаушы полкінде азаматтық міндетін атқарып жүргенде сұм соғыс басталып кетеді. Алғашқы уақытында Украина аймағындағы ұрысқа қатысып, кейін 1941 жылдың тамыз айында жоғары басты басқарманың бұйрығымен бұл полк жасакталып, Сталинград майданына жіберіледі.

Ең алдында берген антқа берік болып, міндетін адал атқару міндетін деп білген ол Мемлекеттік қауіпсіздік комитетінде, Ішкі істер департаментінде еңбек етті. 1945 жылы Алматы қаласында МҚК-нің (КГБ) жедел – іздестіру қызметі бойынша милиция курсы бітіреді. 1946 жылы Шығыс қазақстан облысы Самар ауданында жедел уәкіл болып жұмыс істейді. Осы жылдан 50 – ші жылға дейін МҚК – нің Қарағанды облысындағы бөлімінде, 1950 – 54 жылдар аралығында Ку ауданында аталған мамандық бойынша қызметін жалғастырады.

1954 жылы Ішкі істер органына ауыстырылып, участкелік инспектор, бас жедел уәкіл болып істеді. 1962 – 1965 жылдары Ақтоғай ауданының милиция бастығының орынбасары болып еңбек сіңірді. 1965 жылы Абай ауданына жіберіліп, ӘМҰҚБ (ОБХСС) бастығы болып 1972 жылға дейін қызметін абыройлы атқарды. 1979 жылға дейін Көксу колониясының жедел қызмет бөлімінің бастығы болып еңбек етті. 1979 жылы наурыз айында отставкаға шықты.

Оперативтік шұғыл әрі жауапты қызметтік тапсырмаларды орындауды бойына сіңіріп, барлық істе табандылық таныта білген тәжірибелі маман ретінде ол қай жерде қандай жауапты жұмыстарда істесе де, өз парызын мінсіз орындаып, абырой биігінен көріне білді. Оның тұла бойындағы берік төзімділігі мен жүрегіндегі Отанына деген сүйіспеншілігі әлі күнге сенген емес.

Сұрқия соғыста көрсеткен қайтпас қайсарлығы мен ерлігі үшін «Ұлы Отан соғысының 2 – ші дәрежелі» орденімен, «Сталинградты қорғаған үшін» медалімен, «Ерлік үшін», «1941 – 1945 ж.ж. Германиядағы Жеңіс үшін», «Маршал Жуков» сынды мерейтойлық медальдармен марапатталған. ІІМ мен ҚТМ органдарында еңбек етіп жүргенде үкіметтік марапаттауларға да ие болды. Солардың бірі – «Мінсіз қызмет еткен үшін» 3 – дәрежелі медаль абыз ақсақалдың кеудесінде жарқырап тұр. Сонымен қатар

Абай ауданының Құрметті азаматы, Астана қаласында өткен Жеңістің 60 – жылдығына арналған шеруге қатысқанын да айта кеткен жөн.

Ресей Федерациясының ІІМ – нің көмекшісі, Ресей ПБ мен ІӘ ІІМ – нің ардагерлер ұйымының төрағасы, генерал – полковник И.В. Шилов Ұлы Жеңістің 61, 65 жылдығымен құттықтап, хат жолдапты. Онда Сталинград түбіндегі ұрыста көрсеткен ерлігі мен жауға қарсы тұра білген ер жүректігі үшін алғы айтылып, сіздің ел үшін еткен қаһарман ерлігіңіз әрбір ұрпақтың жадында сақталады делінген.

«Жастығымда бейнет бер, қарттығымда зейнет бер» демекші, өмір бойы адам тағдырына, қоғам тыныштығына жауап беретін құқық қорғау органдарында бар күш – жігерін салып, талмай адал еңбек еткен Қарағаш атаның бар ғұмыры үлгі – өнеге.

Аманбек Төлепбергеноұлы 1925 жылы 13 қаңтарда Қарағанды облысы Ақтоғай ауданы Сарытерек елдімекенінде дүниеге келді. Әкесі Мананбаев Төлепберген мен Мананбаева Биша қарапайым ауыл адамдары еді. Екеуі де туып – өскен жерінде, Ақтоғай ауданында қайтыс болды. Жас Төлепберген Ақтоғайдың әсем табиғатынан нәр алып, Тоқырауынның сылдыр қаққан көусарына сусындап, аса сезімтал бала болып ержетті.

Сарытерек ауылының жетіжылдық мектебін бітіріп, жасы кемілетке толғаннан кейін, Шет аудандық әскери комиссариаты арқылы әскерге шақырылып, 1943 жылы 19 қаңтарда қолына қару алып, қан майданға аттанды. II – ші Белоруссия майданының 364 – ші дивизиясында жауға қарсы соғысты.

Аталған дивизияның құрамындағы 48-ші полктың 3-ші батальоны, 9-шы ротасы, 3-ші взводтың аға сержант шенінде атқыл болып Отан алдындағы борышын атқарды. Небір ауыр шайқастарға қатысып, командирлеріне ержүректілігімен, батыл қимылдарымен танылды.

Киев қаласы үшін кескілескен ұрыстарда оқ тиіп, қолы мен аяғынан жараланғанынан кейін Саратов қаласындағы госпитальде жатып емделді. Соғыс аяқталған соң аман – есен елге оралып, Қарағанды қаласындағы №18 шахтаның 2 – ші учаскесінде абыройлы еңбек етті. 1985 жылы Қарағанды – Сұрыптау теміржолы стансасында жұмыс істеп жүріп, зейнеткерлікке шықты.

Соғыс және еңбек ардагері Аманбек Төлепбергенов II дәрежелі Отан соғысы орденімен, 4 медальмен марапатталған құрметті қария, ел алғысына бөленген ауыл ақсақалы.

Қарт майдангердің Балқаш қаласында туған үлкен баласы Берік 34 жасында қайтыс болған. Ақтоғайда дүниеге келген Розасы қазіргі уақытта Алматы қаласының тұрғыны. Кейінгі балалары: Біржан – Қарабас станциясында, Раушан – Балқаш қаласында тұрып жатыр. Жұбайы Әмина Кішкенбайқызы 74 жастағы аруана, Қызылорда қаласының тумасы. Отағасы екеуі Қарағанды облысы Абай ауданына қарасты Қарабас елдімекенінде өмір сүруде. Жуырда Абай ауданы әкімдігінің тарапынан соғыс ардагері ретінде жана пәтерге ие болды.

Гүлнұр ОҒАЛЫСҚЫЗЫ

«Помним и чтим»

Максатович. Был показан видеоролик об участниках ВОВ и о Латыпе Абылгазине, его фронтовых дорогах. Его сын - Жумабек Абылгазин посвятил авторское стихотворение своему отцу «Ах, война...». На мероприятии присутствовали дети, внуки и правнуки Латыпа Абылгазина. Прозвучали песни военных лет на казахском языке. С благодарностью о проведенном мероприятии выступила дочь Абылгазина-Гаухар Латыповна.

Г.Маюрова,
и.о. директора СДК

Их имена бессмертны, их подвиг вечен

Чувство патриотизма закладывается с детства, растет вместе с человеком, а начинается оно с понимания и уважения своих предков. Решая задачу воспитания в подрастающем поколении благодарной памяти о героях, отдавших жизнь за Отечество в рамках мероприятий к 70-летию Победы учреждениями культуры Самарского сельского округа и были проведены следующие мероприятия.

1 марта в рамках Республиканской акции «70 лет - 70 дней» - передача факела» был организован круглый стол «Дети войны – труженики тыла» для молодежи села. 70 лет отделяют нас от того памятного дня, когда прогремел последний выстрел и закончилась одна из самых драмати-

ческих и кровавых войн человечества. Но чем дальше от нас те огненные годы, тем значимее и величественнее предстают перед нами подвиг наших отцов и дедов, защищавших Родину.

На мероприятии были приглашены труженицы тыла Аглиуллини Р.Г. и Рахитова Р.Х. Это те люди, чье детство было опалено той страшной войной. Тяжелые воспоминания никого не оставили равнодушными. Свидетели тех страшных событий рассказывали ребятам о своем детстве. Как их родители с утра до ночи работали в колхозе. Они, дети, ходили в школу, а после учебы помогали на

полях убирать урожай: собирали колоски, картофель. Никто не жаловался на свою трудную судьбу, просто все надеялись на то, что все это скоро закончится и их отцы и братья вернуться домой.

Труженицы тыла пожелали ребятам мирного неба, счастливой жизни. В свою очередь, ребята подарили им сувениры.

Встреча сопровождалась показами слайдов о ВОВ. Учитель истории Касымов Е.А. рассказывал присутствующим о героях – казахстанцах.

Библиотекарь Лосина рассказала об Акции, проводимой сельской библиотекой «И книга расскажет о войне», провела обзор литературы и призвала всех простречь хотя бы одну книгу о войне за это время.

О войне советского народа с фашистскими захватчиками написано множество прекрасных литературных произведений, и среди них стихи.

Эта тема будет для людей притягательной и неисчерпаемой вечно.

13 марта в сельском клубе проведен конкурс чтецов «Есть в памяти слово «Победа». В конкурсе чтецов приняли участие 7 человек. Поддержать их пришли одноклассники. Прозвучали стихотворения Б.Окуджавы, Ю.Дружининой, Т.Лавровой, В.Шефнера, которые для ребят подобрала библиотекарь Лосина.

Все участники мероприятия, а это Гилязов А., Кренинина М., Зудина А., Корш И., Корш А., Касымова Л. были награждены грамотами акима сельского округа.

Прошли десятилетия, выросли новые поколения, для которых Великая Отечественная война – далекая история. Но совесть и чувство долга перед павшими героями и пережившими эту войну никогда не позволяют забыть эту страшную, героическую летопись в истории нашей страны. Наш святой долг увековечить их память.

О.Лосина, библиотекарь с.Самарка
В.Баталова, зав. клубом

Ардагерлер – асыл қазынамыз!

Ұлы Отан Соғысының куәгерлері, кешегі ел үшін кеуделерін оққа тосқан қаһармандар, бүгінгі ақсақалды қариялар ардагерлерді ұлықтау мақсатында «Абай ауданының жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімі» ММ басшысы З. Шөкентаев, «Нұр Отан» партиясының Абай аудандық филиалы төрағасының бірінші орынбасары Н.Адашев, Қарағанды облысы Абай ауданының кәсіпкерлер Палатасының директоры Н.Перегон наурыз мерекесі мен Ұлы Жеңістің 70-жылдығына қарсы Абай ауданының ардагерлерін үйлеріне барып құттықтады.

Білікті басшылар ауданымыздағы барлық ардагерлерді қамтымаса да, келесі ардагерлердің көнілін бір серпілтіп тастады. Олар: тыл ардагерлері Клименко Владимир Терентьевич, Беляева Мария Андре-

евна, Глушко Василий Григорьевич, Глушко Александра Емельяновна, Баймлер Нина Петровна, Касимов Баязит Касимович, Гамзина Нина Ивановна, Лунев Василий Николаевич, Межакова Вера Михайловна, Атасова Антонина Николаевна, Тарасов Василий Тарасович, Фаязов Риф Фаязович, Фаязова Флора Хафисовна, Симонов Павел Иванович, Симонова Мария Федоровна, Абдулова Мария Хасьяновна. Концлагерлердің жасөспірім тұтқындары: Платонов Анатолий Петрович, Полищук Екатерина Ивановна, Розанов Петр Иванович, Попова Мария Максимовна.

«Тәуелсіздік ұрпақтарының жүрегі мен санасында өткен тарих пен ардагерлердің ерліктері өшпейтін тиіс. Себебі, жаһандану кезеңінде осындай құндылықтарды жоғалтып алмауымыз маңызды» дейді ұйымдастырушылар.

Өз тілшімізден

Ауылымды аңсау..

Киелі, атамекен, туған жерім,
Асыр сап, аунап- қунап өскен белім,
Өзіңнен алыс кеттім, арман қуып
Аңсаумен, сағынумен жолда келем...

Таныс белдер, құба жондар, аршалар,
Таныс көлдер, сұлу ренді шыршалар.
Көздің жауын алған әсем гүлдерім
Хош иісіннен жан сарайың ашылар.

Көз алдыма елестейді ауылдың сыртқы
келбеті,
Өріс толы төрт түлік мал, құлпырғандай
жер беті
Қырман басы қызу еңбек, шат күлкі...
Шіркін, бақыт осы екен ғой дер ме еді?!

Будақтайды әр аулада жанған оттын
түтіні,
Бала-шаға асыр салып, қуанады күн-түні
Шат-шадыман көршілер де сырласып,
Бөліседі мұң мен шатты әр күні

Ойға шомып келдім ауылға жакындап,
Әдемі көрініс күш берер деп лапылдап
Сағыныштың тылсым күші кернейді
Жүрегімді толқытқардай қос қолдап.

...Қырман да жоқ, көрінбейді отар мал,
Бала-шаға, көзден таса кемпір – шал
Естілмейді айқай- шуы ауылдың
Мүлгіп тұр-ау, үйлері де ағаш – тал.

Тұла бойды сансыз сауал жаулады
Неге бұлай? ... деген ойлар қаулады
Зарығып жеткен туған ауыл-өлкеме
Сағынышым одан ары лаулады.

Уа, халайық, көтерейік ауылды
Әнші, жыршы, шешен, көсем қауымды!
Бар тіршілік ауылдан бастау алады,
Туған халқым баршаға бас болады!

Пәк сезім де, ұшқыр ойлы дана да
Бар әлемді тербеген әзиз Ана да,
Бәрі-бәрі туған ауыл мактаны
Тыныш атсын ауылдың атқан әр таңы!..

Танашева Кәмшат Жақсылыққызы,
Абай қаласы, №14 орыс мектеп-
лицейінің қазақ тілі мен әдебиеті пәні
мұғалімі

ТАНАШЕВА Кәмшат Жақсылыққызы

**Оқырмандарымыздың на-
зарына ұсынылып отырған
әңгімесі F.Мұстафин
атындағы облыстық жас
прозашылар конкурсында
30 шақты жұмыстың ішінен
жүлделі орынға ие болған.**

Неге? Не үшін? деген сауалдар
сананы мазалай берді.. Көзін ашып,
мына жарық дүниеге келгеннен бергі
өмірі көз алдынан сынаптай сырғып
өтіп жатты...

Ақжол жарық дүниенің есігін
ашар-ашпастан жүрегі қан жы-
лап, бір тулаған еді... Анасы жол-
да келе жатқанда көкірек көзі соқыр
надандардың талауына тап болып,
бар күш- жігерін жинап өзер қашып
күтылды. Сол сәттен бастап ол үшін
бұл дүниенің ешбір мән – мағынасы
қалмағандай, сұрықсыз күндер өтіп
жатты.. Арада бірталай уақыт өткенде
ол өзінің тұла бойында тіршілік
иесінің пайда болғанын сезеді. Не
қуанарын, не өкініп жыларын білмей
абдырады.. Басын тауға да, тасқа да
соқты... Талай рет одан құтылмақшы
да болды, өмірден баз кешті. Бірақ
үнемі алдынан кесе – көлденең бір
бөгеттер тап бола берді.

Айы – күні жетіп, періште
нәрестесіне мына жалған өмірді сый-
лады... Еш жазығы жоқ, қаннен –

каперсіз жатқан бейкүнә нәрестесін
бауырына қысып, мауқын басты,
өкісіп – өкісіп жылады...

Кезекші медбикеге баласының
есімін Ақжол деп атайтынын жеткізді.
Аналық махаббаты ерекше сезімге
бөлеп, шаранасын құшағына қатты –
қатты қысып, талықсып бара жатты.

Есіл ана сол жатқаннан көзін аш-
пады, оянбады. Ана жүрегі мәңгіге
тоқтады...

Жарық дүниеге келер – келместен
өмірінің мәні, аяулы, жанашыр ана-

бардағы көрген күндерім керемет
екен.

Күйбең тірлікпен жүріп, уақыттын
қалай зымырап жатқанын аңғармады.
Бір күні түнгі мезетте тарс – гүрс
еткен дыбыстан шошып оялды.
Денесінің төменгі жағы жанын көзіне
көрсете сырқырап барады. Өзі өң
мен түстің ортасында не болғанын
түсінбей қалды. Құлаған тозығы жет-
кен қораның төбесі екенін аспандағы
жымындаған жұлдыздарға қарап
түсінді.

Тағдырдың ащы сыйы...

сынан айрылу кез келген жанға оңай
тимесі анық.

Аяулы жанның ыстық алақанын,
балдай сүтін, оттай қызулы құшағын,
өмірге нәр берер тылсым сезім –
күшін сағынумен, зарығып аңсаумен
қаншама күндер өтіп жатты...

Тағдырдың жазуымен анасының
жамағайын ағасы Ысқақтың үйін па-
налады.

Ысқақ өте еңбекқор, балажан,
қарапайым, сөзге шешен адам еді.
Ақжолды өз баласынан кем көрмеді...
Жүдеу, қоныр тірлігіне қарамастан
ішкен қара суы мен қара нанын
қарындасының көзіндей болған бау-
ырынан аямайтын, бөліп жейтін еді.

Сорына қарай, әйелі өте аду-
ынды, көп сөйлейтін, қолынан іс
келмейтін, қыршаңқы мінезді адам.
Үнемі Ақжолды келімсек, қу жетім
деп табалап, істеген ісін жоққа
шығарып, соққыға жықпақ болып тұра
ұмтылатын... Ондай кезде Ысқақ ба-
уырына араша түсіп, жаман әйелінен
небір сөздер естуші еді.

Жаратқаным бұл күнді де көп
көрді ме, қамқор ағасы бір-ақ түнде
ауырмай-сырқамай о дүниеге жүріп
кетті.. Жасаған иеме де жақсы адам
керек деген осы шығар?!

Әр арайлап атып келе жатқан таң
мен рауандап батып бара жатқан
түнді қораның қуысындағы шөпте жа-
тып қарсы алу менің күндегі дағдыма
айналды.

Оқуыма таңнан кетіп, түске таман
қатқан қара наным мен қара суымды
ішіп, күнделікті тірлігіме кірісемін.
Осы шаңырақтың барлық шаруа-
сы менің мойныма артылды. Көкем

Бар күш- жігерін жинап, орнынан
тұруға талпынды. Әуірімдеп жүріп
алға қарай жылжыды. Аяғы жансызда-
нып қалған екен...

Бойын үрей, қорқыныш биледі.
Менің көрген күнімді көшеде
қаңғыған итке де бермесін деп на-
лыды. Дүниені жаңғырта айқайлап,
булығып ұзақ жылады... Өзімен
қатарлас замандастарымен өзін салы-
стырды.

Неге? Не үшін? Менің өмірім
неліктен тек тауқимет пен бейнет-
ке толы... Тағдырым неліктен ащы
сыйларға толы? Не жаздым мен сон-
шама?

Жаратушы иемнің барлық адамзат
үшін жаратқан нәр беруші күнімен
нұрланып, қасиетті Жер- ананы енді
басып жүре аламын ба? Зарланып,
өкіріп жылап жатып қалай талықсып
кеткенін білмеді...

Мандайы шып-шып терлеп,
қораның санылауынан түскен күннің
жылуымен оянған еді. Бойы жеңілдеп
қалған сияқты.

Сан сауалдар жауап іздеп, сананы
сан-саққа жүгіртсе де, алыстан сағым
арасынан мен мұңдалап жылт еткен
ұшқын көрінеді. ...Ол болашаққа, ке-
лер күнге деген талпынған, қанат
қаққан жанның үміті, талпыны-
сы еді... Аяулы анам атымды тегін
Ақжол деп қоймаған шығар?!

**Танашева Кәмшат
Жақсылыққызы,**
**Абай қаласындағы №14 орыс
мектеп-лицейінің қазақ тілі мен
әдебиеті пәні мұғалімі**

ҰСТАЗДЫҚ ҰЛЫ ҚЫЗМЕТ

Ғылым иесі ғалым да, ел қорғаған батыр да, тілінен бал тамған ақын да, тегеуріні
темір балқытқан жұмысшы да, егін салған диқан да, мал бағып терін төккен шопан
да, көк күмбезінен әрі өткен ғарышкер де бәрі-бәрі
ұстаздар білім, тәлім алған, сондықтан ұлағатты
ұстаздарға бүкіл адам баласы құрметпен бас иеді.

Қиындығы да, қызығы да жетерлік, ең бастысы-
жауапкершілігі жоғары мамандықтың бірі ұстаздық
ету екені ақиқат. Өйткені бұл мамандық иелерінің
мойнына ешнәрседен хабары жоқ, мындаған тары-
дай ғана бүлдіршіндердің бойына білім нәріні
сөйіп, тәрбие ұрығын егіп, таудай азамат етіп
шығару міндеті жүктелген. Сондықтан басқа
мамандық иелерінің баршасы да ұстаздарға борыш-
тар деп ойлаймын.

Сондай қарапайым ұстаздың бірі біздің
қаламыздағы Абай Құнанбаев атындағы №5 мек-
теп-гимназиясында еңбек етуде. Білім негізі ба-
стауыш сыныптарында қалыптасатыны белгілі.
Ата-аналар да балаларының бастауыш сыныптағы
білімі мен ұстазына көбірек көңіл бөлетіні жасы-
рын емес. Әлі балалығы арылмаған бір-бір үйдің
еркесі мен серкесіне қалам ұстатып, әріп танытпақ
түгілі мектепшілік тәртіптің өзін түсіндіру асқан
төзімділікті талап етеді. Сондай қасиеттерді бойы-
на жинаған ұстаз – Жәкенова Дина Дәулетқызы.
Оқушыларын бөліп-жармай әрқайсысын өз бала-
сындай бауырына тартады. Ұстаздардың әсерлі
үнімен асықпай, мәнерлеп сөйлеген сөзінен әрбір
оқушыға деген қамқорлықтың, аналық, дана ойдың
ыстық лебі есіп тұрғандай. Аз ғана уақыт ішінде әр
шәкіртінің жүрегіне жол тауып, олардың болашақта
лайықты азамат болуына бар күш-жігерін салып
келеді. Төңтектік жасап не қателік жіберіп жатса,
бүлдіршіндердің жан дүниесін түсініп, ренжітпей,
кеткен олқылықтарын шебер сездіре біледі.

Өз ортасына сыйлы Дина Дәулетқызын мектебі де, ата-аналар да, ең бастысы шәкірттері
мақтан тұтады. Өз мамандығына деген шынайы сүйіспеншілігінің және ешқандай ди-
пломмен бірге берілмейтін шығармашылық қабілетінің арқасында оқушыларына жоғары
дәріжеде білім беріп, рухы биік ұрпақ тәрбиелеп келеді.

Ел ертеңі болып табылатын ұландардың бойына білім мен өнерді, рухани байлық пен
ұлттық қасиеттерді сіңіріп тәрбиелеу осындай ұстаздардың мойнында. Әр шаңырақтың
үкілеп үміт күткен ұл-қыздары Дина Дәулетқызының білімі мен біліктілігіне жүгініп, сенеді.
Ол сенім әрқашан да ақталып келеді.

Б.Қиғамбекова

Велика роль социального педагога в воспитании подрастающего поколения

Социальный педагог осуществляет комплекс мероприятий по воспитанию, образованию, развитию
и социальной защите личности в образовании и по месту жительства студента. Изучает особенности
личности студента и их микросреды, условия их жизни. Выявляет интересы и потребности, трудности
и проблемы, конфликтные ситуации, отклонения в поведении студента и своевременно оказывает им
социальную помощь и поддержку.

В этом плане целью моей деятельности, как социального педагога Абайского многопрофильного
колледжа, является создание благоприятных условий для развития личности подростка, оказание ему
комплексной помощи в саморазвитии и самореализации в процессе восприятия мира и адаптации в
этом мире.

На начало нового 2014-2015 учебного года, то есть на 1 сентября в 9 группах колледжа количество
студентов составило 200 человек. Из них дети-сироты, полусироты, студенты состоящие на учёте ГДН,
состоящие на ВКУ, из многодетных семей, из неполных семей, из малоимущих семей, иногородних
студентов - всего 137 человек.

С каждой категорией этих студентов осуществлялась работа согласно индивидуального плана,
проводились рейды. Студенты привлекались к участию в спортивных и интеллектуальных меропри-
ятиях. В колледже функционируют спортивные секции по греко-римской борьбе, футболу, баскетболу,
гиревому спорту, шахматам, шашкам, в которую привлечены свыше 30 студентов. Наши студенты
Шахметов Шалкар, Тышлер и Чупраков Фёдор имеют первые разряды по этому виду спорта, являются
многократными призёрами республиканских и областных турниров.

Кроме того в колледже проводится внеклассная работа кружков: «Сымбат», «Активный чита-
тель», «Юный стрелок», которые посещают 40 студентов.

Социальный педагог должен выступать и в качестве посредника между студентом и учреждени-
ем, организацией, семей, средой, специалистами различных органов. С этой целью в нашем колледже
создан Совет по профилактике правонарушений и преступлений среди несовершеннолетних студентов.
В колледже действует «патрульная группа», оперативный отряд полиции. Помимо этого, социальный
педагог принимает меры по социальной защите и реализации прав и свобод личности студента. Органи-
зует различные виды социально значимой деятельности обучающихся и отдельные мероприятия,
направленные на развитие социальных инициатив, реализацию социальных проектов и программ, уча-
ствует в их разработке и утверждении. Способствует установлению гуманных, нравственно здоровых
отношений в социальной среде.

Для этого совместно с Топарским отделом полиции составлены годовые планы по работе со студен-
тами, состоящими на учёте ГЮП и ВКУ. Коллектив колледжа сотрудничает со многими организа-
циями, предприятиями региона, комиссией по делам несовершеннолетних районного акимата, областным
отделом охраны прав детства, районной прокуратурой, Карагандинским социально-реабилитационным
центром для несовершеннолетних.

Инспектора УИП ГЮП Топарского ОП, старший лейтенант полиции Болат Жалын и лейтенант по-
лиции Ниязбекова А.К. постоянно проводят лекции для студентов колледжа на темы: «Уголовная и ад-
министративная ответственность несовершеннолетних», «Закон для всех один», «Нулевая терпимость»,
«Не поддаваться вредным привычкам», «Административные правонарушения в УК РК и УПК РК» а
так же анкетирование на тему: «Вымогательство».

Как социальный педагог, я стараюсь организовать разнообразные виды деятельности студентов
ориентируясь на особенности их личности, развитие, их мотивации к соответствующим видам деятель-
ности, познавательных интересов, способностей. Совместная работа социального педагога, психолога,
кураторов колледжа и мастеров п/о направлены на вовлечение трудных студентов в общественно-куль-
турную жизнь коллектива.

Всё это говорит о большой роли социального педагога в воспитании подрастающего поколения.

М.Х.Асенова,
Социальный педагог Абайского многопрофильного колледжа

К 550 - ЛЕТИЮ КАЗАХСКОГО ХАНСТВА

К 550-летию образования Казахского ханства библиотеки Абайского района подготовили широкий круг культурно-просветительских и информационных мероприятий.

Для этого в библиотеках сформирован библиотечный фонд по истории Казахстана, куда вошли такие книги и книжные серии: «Бабалар сөзі», «Батырлар жыры», «История Казахстана», «Қазақстан тарихы: зерттеулер, құжаттар», «Шығыстың ұлылары», «Жетінші сөз», «Тарих. Таным. Тағдыр», также труды известных историков и исследователей, таких как М.-Х. Дулати, Ш. Уалиханов, Л. Гумилев, труды известных писателей И. Есенберлина «Кочевники», «Алтын Орда», А. Кекилбаева «Уркер», С. Сматаева «Елим-ай» и др.

В центральной районной библиотеке с начала года действует книжно – иллюстративная экспозиция «Қазақ хандығына – 550 жыл» в целях пропаганды имен и трудов видных исторических личностей, внесших исторический вклад в развитие и процветание нашей страны. На выставке представлено свыше 50 изданий на казахском и русском языках. Книжная выставка состоит из 3 разделов.

В разделе «Қазақ хандығы» выставлены книги, рассказывающие о создании казахского ханства и ханах. С трудами известных историков и исследователей, таких как М.-Х. Дулати, Ш. Уалиханов, Л. Гумилев можно познакомиться в разделе «Тарихи зерттеулер».

В разделе «Әдебиет және тарих» пред-

ставлены издания, выпущенные по государственным программам, среди которых «Бабалар сөзі», «Батырлар жыры», а также труды известных писателей А. Кекилбаева, К. Жумадилова, С. Сматаева, И. Есенберлина.

Событием 550-летия образования казахской государственности перекликается сообщение Национальной академической библиотеки о том, что книгой года для всеобщего прочтения в рамках республиканской акции «Одна страна — одна книга» организационный комитет определил трилогию «Кочевники» участника Великой отечественной войны, писателя, драматурга, поэта, сценариста Ильаса Есенберлина.

Роман - трилогия «Кочевники» - это одна из жемчужин мировой классической литературы, потому что в ней ключ к пониманию истории, к пониманию эволюции человечества, это эпопея многовекового пути казахов к свободе. Знаменитая трилогия «Кочевники» Есенберлина остается одной из самых читаемых в стране и самой переводимой на другие языки.

Приглашаем абайцев принять активное участие в акции «Одна страна — одна книга». Читаем вместе и обсуждаем.

Справедливо говорят: не зная истории, невозможно понять настоящее, предвидеть будущее. Изучая историю Казахского ханства, мы глубже постигаем истоки казахской государственности.

Жидкова Н.Т.,
заведующая отделом обслуживания
центральной районной библиотеки

Ұлттық өнерге айналған спорт

2015 жылғы 7 наурызда Топар кентінде ұлттық өнерге айналған спорт түрі - казак күресінің «Сарыарқа Барысы» атты аудандық турниріне іріктеу жарысы өткізілді. Жарысқа Топар, Қарабас кенттерінің және Құлайғыр ауылдық округінің балуандары қатысты.

Жарыстың нәтижесі бойынша: 55 келі салмақта І орын иеленген Хибалолла Сагидолла Топар кенті, 60 келі салмақта І орын Азанбай Лұқпан Құлайғыр ауылы, 66 келі салмақта І орын Абишев Алмаз Топар кенті, 74 келі салмақта І орын Бөдеев Дәулет Топар кенті, 82 келі салмақта І орын Сейсенов Данияр Топар кенті, 90 келі салмақта І орын Бохан Ақжарқын Топар кенті, 100 келі салмақта І орын Баймурзин Асхат Қарабас кенті, +100 келі салмақта І орын Бохан Арман Қарабас кенті, абсолюттік салмақ дәрежесінде Топар кентінің балуаны Абишев Алмаз.

І орын иеленді. Ересектер арасындағы жарыста өз салмақ дәрежесінде жеңімпаз атанған спортшылар келесі кезеге өтіп, аудандық жарыста өз өнерлерін көрсетеді.

Жеңімпаз балуандар сыйлы жүлделерімен және мадақтамалармен марапатталды.

Жеңіске жетіп, келесі кезеге жолдама алған спортшыларымызды құттықтап, аудандық жарыста жеңіс тұғырынан көрінуге тілектеспіз.

Б. Кеңжалиев
Топар кентінің әкімдігі

ИСТОРИЯ - ФУНДАМЕНТ ГОСУДАРСТВЕННОСТИ

Появление на политической карте Центральной Азии Казахского ханства связано с именами Чингизидов, потомков Джучи — хана Абулхайра Шибанида и близкородственных султанов Керей и Жаныбека. В первой половине XV века, на территории Казахстана существовало ханство Абулхайра — Узбекский улус. Одним из факторов ослабления позиций Абулхайр-хана, явилось его сокрушительное поражение в войне 1457 года от калмыков (ойратов - западных монголов), проникших через Семиречье до Сыгнака и Сайрама, Ясы (г. Туркестана) и Ташкента. Вторым фактором, явилось стремление Абулхайр-хана подавить своих внутренних оппонентов. В конце 1450-х гг., мстя за смерть своего старшего сына Шах-Будаг-султана, Абулхайр-хан перебил ряд принцев из потомков Джучи. В результате преследований со стороны Абулхайра против Джучидов, потомков Тука-Тимура и состоялась откочевка Керей и Жаныбека. Абулхайр-хан, будучи человеком властолюбивым, стремился удержать свою власть, жестоко обходясь с приближенными султанами, что вызывало естественное недовольство и сопротивление с их стороны. Махмуд бен Вали в сочинении «Море тайн, относительно доблестей благородных» пишет: «Когда Абу-л-Хайр-хан одержал верх над сыновьями своих дядей в областях Дашт-и Кипчака, некоторые из потомков Тукай-Тимур-хана, сына Джучи-хана, Кирай-хан и Джанибек-хан, вышли из круга подчинения и повиновения и предпочли покинуть родину. Отказавшись от унаследованной от предков страны, они ступили на дорогу, ведущую на чужбину. С группой людей, достойных признания, они выбрали путь в Могулистан. В те времена в областях Могулистана владычествовал Исан-Буга-хан, сын Вайс-хана, из потомков Чагатай-хана, сына Чингиз-хана. В кочевом обществе, одной из форм народного сопротивления, против неугодного им существующего порядка, была откочевка родов, племен, части народа с насиженных мест, т.е. уход из-под власти своего несправедливого правителя. Два султана потомки Урус-хана, Жаныбек и Керей, ушли с подвластными им родами. Уход Керей и Жаныбека от Абулхайра, стал лишь первым шагом к образованию собственной казахской вольницы.

Т.И. Султанов отмечает «Керей и Жаныбек с улусными людьми прибыли в Могулистан при жизни могульского хана Есен-Буги, который радушно принял беглецов и назначил им для обитания долины Чу и Козы-Баши. Время прихода Керей и Жаныбека с улусными людьми во владения могульского хана Есен-Буги нужно датировать 1459-60 гг.». Приход Керей и Жаныбека был осуществлен по приглашению Есен-Буги, который стремился обезопасить с их помощью свою территорию от Юнус-хана. Керей и Жаныбек стали оказывать помощь и поддержку Есен-Буга-хану, а сама перекочевка Керей и Жаныбека в Жетысу состоялась не раньше 1459 г.

Таким образом, главной причиной откочевки явилось авторитарное правление хана Абулхайра Шибанида, который стремился не допустить усиления потомков другой ветви Джучидов, потомков Тука-Тимура и Орда-Еджена, непосредственно связанных по генеалогической линии с ханом Ак-Орды

Урус-ханом, правнуками которого являлись Керей и Жаныбек.

Усиление Казахских султанов произошло со смертью Есен-Буги в 1462 году, когда начавшиеся междоусобицы в Могулистане повлекли за собой смену политического курса Жаныбека и Керей. Амбициозные и решительные казахские ханы вскоре вовсе отказались от правления могулистанских владетелей. «В то время, - пишет Мирза Хайдар, узбекский улус после смерти Абулхайр-хана (1468 г.) пришел в расстройство, в нем начались большие неурядицы. Большая часть его подданных откочевала к Кирей-хану и Джанибек-хану, так что число собравшихся около них людей достигло двухсот тысяч человек».

Смерть хана Абулхайра в конце 1468 года привела к обострению политического кризиса в государстве. Источники называют преемником его сына Шейх-Хайдара, но в конце 1469 — начале 1470 годов сторонники Шейх-Хайдара были разгромлены, сам хан убит, а его владения разделены на три части. Борьба за Дешти-Кыпчака правителей Керей и Жаныбека с потомками Абулхайра началась с 1469 г. В результате этой борьбы, Западное Семиречье, Центральный Казахстан, среднее течение Сырдарьи оказались в руках Керей и Жаныбека. Это образование получило название Казахского ханства. Основной Казахского ханства стала территория западной части Семиречья. По мнению Т.И. Султанова, сторонники Керей и Жаныбека образовали Казахское ханство после смерти Абулхайра, возвратившись из Жетысу на территорию Дашт-и Кыпчака, «т.е. не раньше 70-х гг. XV века», около 1470/71 г. Мухаммед Шайбани пытался вернуть контроль за присырдарьинскими городами, заручившись поддержкой тимуридов Мавераннахра. Однако уже в 1470 г. в присырдарьинских степях появились казахские отряды. Старший сын Жаныбека Махмуд занял Созак, а другой его сын Еренши — Сауран. Здесь Еренши столкнулся с войсками Мухаммеда Шайбани, который в последовавшей битве был разгромлен и вынужден был бежать в Бухару.

В начале 70-х годов, Казахское ханство было разделено на два крыла. Левое крыло (восточное) возглавлял сам Керей, правое крыло (западное), включившее в себя владения Мусы и других потомков Едыге - Жаныбек. Здесь можно говорить об институте соправления, издревле известном в Степи. Границы ханства простирались от Иртыша до Жайка (Урала). Мангытские бии пытались выйти из-под власти Керей и Жаныбека и провозгласить ханом более послушных их воле султанов. В 1472 г. Муса-мырза, заключает союз с Мухаммедом Шайбани, пообещав провозгласить его ханом всего Дешт-и-Кыпчака, но победа султана Бурындыка — сына Керей у перевала Сагунлык в Каратауских горах, а затем у Отрара, Туркестана, Аркука, вынудили Шайбани вновь бежать, похоронив эти надежды. Казахское ханство с начала своего образования повело борьбу за объединение всех Дешти-Кыпчакских племен и присоединение присырдарьинских городов. После смерти Керей в 1474 г., ханом стал его сын Бурындык (1474-1511). Таким образом, к концу XV в. долина Сырдарьи оказалась разделенной между тремя государствами — Узбекским, Казахским и

Могульским. Опираясь на присырдарьинские города, Бурындык хану удалось объединить кочевые роды Жетысу, Центрального и Западного Казахстана. Бурындык и Касым на короткое время обосновались в г. Сарайчик в низовьях Урала, бывшей столице Ногайского улуса. После смерти Муса-мырзы, большинство кочевых родов мангытов переходят под власть казахского хана Бурындыка. Между Бурындыком и Касымом началась острая борьба за власть, которая завершилась к 1511 году победой Касыма. В 1511 г. Бурындык, лишенный авторитета, был изгнан и полновластным ханом стал Касым. С этого времени верховная власть надолго перешла к потомкам Жаныбека хана. Уже при Касyme (1511-1521), число подданных Казахского ханства Мухаммад Хайдар определяет как миллион человек. При Касyme за казахами были окончательно закреплены присырдарьинские города. В 1519 г. Касым закрепил свою власть в Западном Казахстане, в результате победного похода против мангытов. В июне 1519 г., основные силы мангытов были разбиты под Хаджи-Тарханом и западной границей стал Едиль (Волга). Жетысу и Притяньшанье также вошли в состав Казахского ханства. В этот период, Казахское ханство становится субъектом международных отношений. Одним из первых государств, вступивших в дипломатические связи с Казахским ханством, было Московское государство.

Историки предтечей казахской государственности считают государство Ак-Орда, но само государство и политоним, ставший названием народа непосредственно связан с Казахским ханством и первым ханом Кереем и его соправителем Жаныбеком.

Несмотря на появление самостоятельных этнических названий и государств, как верно пишет Р.Темиргалиев, кочевые татары, узбеки, ногайцы, казахи, киргизы, каракалпаки были еще долгое время субэтническими группами единого этноса с единым языком (кипчакским) и культурой, разделенного в основном политическими границами. Потому такие эпические произведения того периода как «Кобланды», «Едыге», «Алпамыс», «Кырк кыз», «Манас» являются общими для многих современных народов. С другой стороны, появляется и стремление формировать национальную идентичность. Не случайно основной идеей творчества Асан-Кайгы - становится идея единства племен казахского ханства.

Большую роль в становлении казахской государственности играют предания и легенды. Исторические предания об Алаша-хане и трёх сотен (жузов) является стержневой идеей казахской государственности. В большинстве легенд Алаша-хан является первым казахским ханом, основателем Казахского государства. У А.Левшина, он выступает как устроитель казахского общества, его первых законов и традиций, таких как, например, конак-асы, жылу (асар) и др. А.Левшин пишет, что боевым кличем всех казахов: «В случаях общего смятения, где соединяются казахи всех родов и званий без различия, все кричат "алача!". Во многих легендах упоминаются три сотни (жуз), отправляемых к Алаша-хану и остающихся с ним. Ю.А.Зуев предположил, что ала — «пегость, пестрота» напрямую связана с тем, что Алаша - будущий хан, основатель

государства собирает под своим знаменем батыров, выходцев из разных родов, которые вместе с Ала-царевичем совершают откочевку и пытаются создать своё государство (идея обретения Кут - «счастья», отсюда и выражение «Кутты болсын!», т.е. они становятся вольными казахами и ищут своё счастье на чужбине. Известно, что на основе института дружины-сотни, были созданы многие объединения государственного типа (государство кочевых кимеков XI-XII вв., Тюркешский каганат 699-766гг., Казахское ханство XV в. и многие другие).

Таким образом, образ Алаша-хана и трёх сотен (жузов) является стержневой идеей государственности казахов как разнородцев, объединённых в единую общность для достижения единой цели — создание собственно Казахского государства.

Политическая система казахских ханств являлась неустойчивой, потому что держалась только на личном авторитете правителя. Это привело к междоусобице во второй трети XVI в., когда каждый улусный султан пытался провозгласить себя ханом. Харизматический характер власти первых казахских ханов был способен консолидировать общество, однако как только на политическую арену вышли ханы, не обладавшие достаточным авторитетом, стабильность системы была нарушена. После смерти Касыма хана, среди казахских султанов началась ожесточенная борьба за власть, приведшая к образованию нескольких конкурирующих ханств.

Подводя итог можно выделить стержневые идеи казахской национальной государственности:

1. Керей и Жаныбек стали первыми казахскими ханами, основателями казахской государственности. Именно они стали политическими наследниками Урус-хана и продолжателями традиций Ак-Орды.

2. Именно благодаря деятельности Керей и Жаныбека, во второй половине XV века в Дешти-Кыпчаке появляется политоним КАЗАХ, который трансформируется от УЗБЕК-КАЗАХИ, к единому названию народа КАЗАХ — первому государству в Центральной Азии из ныне существующих современных народов.

3. Образ Алаша-хана и трёх сотен (жузов) является стержневой идеей государственности казахов как разнородцев, объединённых в единую общность для достижения единой цели — создание Казахского государства

4. Если у каждого кочевого рода есть свой клич (уран), то единым национальным кличем (ураном) (казахов) становится Алаш.

5. Откочевка Керей и Жаныбека из под власти Абулхайр-хана, показывает нам институт «казачьей вольницы», как право выбора в степной традиции, стремление к независимости, проявление самостоятельности в кочевой среде, т.е. реализации батырского (рыцарского) духа, противостоящего ханской власти. Поэтому, каждый хан стремился доказать своему разноплеменному народу, что не утратил свои нравственные и героические качества, не потерял уважение со стороны своего народа.

По материалам интернет подготовки
Марина Уткина

Уважаемые жители Абайского района! Поздравляем вас со светлым праздником Наурыз мейрамы и приглашаем принять участие в праздничных мероприятиях:

Массовые народные гулянья в районном центре: -театрализованный массовый праздник «Төрлет, Мөңгілік Елдің Наурызы»; - праздничный концерт; - детский конкурс песен и стихов; - конкурс юрт «Құтты шанырақ»; - спортивные соревнования казак күресі, асық ату, арқан тарту, гір тасын көтеру, кол күресі; - бесплатное угощение горячим пловом, баурсаками, чаем, Наурыз – коже; - угощение национальными блюдами различных слоев населения в юртах; - молодежная акция «Знай свои корни!»; - конкурс среди молодежи на лучшее исполнение күй «Үкілі домбыра» возле Алтыбакана.	Площадь проспекта Победы г. Абая 21 марта 11.00
Театрализованный праздник «Наурыз – думан, наурыз - той», бесплатное угощение населения национальными блюдами и горячим пловом, баурсаками, чаем, Наурыз коже, конкурс юрт, праздничный концерт.	пос. Топар, площадь ДК 21 марта 11.00
Театрализованное представление «Төрле, төрле Әз-Наурыз», праздничный концерт	пос. Южный, площадь перед ДК 22 марта
Праздничная программа «Наурыз мейрамы», угощение национальными видами блюд, спортивные состязания	п. Карабас площадь ДК 21 марта 10.00
Театрализованное массовое гуляние «Весны прекрасное начало, нам дарит праздник Наурыз!» с установкой 2 юрт, праздничный концерт, угощение гостей	с. Коксу, площадь ДК 22 марта 11.00
Праздничная программа «Наурыз мерекесі – көктем берекесі», праздничное угощение, спортивные состязания	с. Самарка, площадь перед СК, 22 марта 11.00
Мерекелік концерт «Наурыз айы туғанда», спортивные состязания, угощение гостей праздника в юртах	с. Сарепта, площадь перед школой, 21 марта 11.00
Праздничная программа «Қош келдің, Наурыз!», угощение гостей, конкурсы	с. Жартас, площадь СДК, 22 марта
Сельский праздник «Наурыз - жыл басы», спортивные состязания, угощение национальными блюдами, конкурсы	с. Акбастау, площадь СК, 22 марта 10.00
Театрализованное представление «Заветы предков древности» с установкой юрты и праздничным угощением гостей	с. Агрогородок, площадь СК, 22 марта 12.00
Театрализованное представление «Наурыз шагает по стране» с установкой юрты, праздничный концерт	с. Кулайгыр, площадь СДК, 22 марта 12.00
Праздничный концерт «Қош келдің, аз Наурыз», угощение гостей	с. Есенгельды, площадь СК, 22 марта 12.00
Районный конкурс самодельных поэтов-мушайра "Елдіктің нұрлы жолы", "Ұлыстың қадам басқан ұлы күні"	РДК (Абай) 22 марта 12.00
Фестиваль детской песни «Нам этот мир завещано беречь»	РДК (Абай) 23 марта 12.00
Праздничный концерт с участием этнокультурных объединений. «Казахстан наш общий дом»	РДК (Абай) 24 марта 12.00

Мы ждем Вас!!!

«ҚАЗАҚ» ЖАЗЕПІНДЕ НАУРЫЗ МЕЙРАМЫ ТУРАЛЫ МАТЕРИАЛДАР

НАУРЫЗ

Наурыз — қазақша жыл басы. Бұрынғы кезде әр елде наурыз туғанда мейрам қылып, бас асып, қазан-қазан көже ішіп ауылдан-ауылға, үйден-үйге жүріп көрі-жас, қатын-қалаш бәрі де мәз болып көрісіп, араласып қалушы еді. Бұл кезде ол ғұрып қазақ арасында қалып бара жатқан секілді, наурыздың қай айда, қай күні болуы хақында әр түрлі сөйленеді. Біреулер наурыз марттың бірінде, екіншілер тоғызында келеді деседі, һәр жұрттың белгісі күнде жаңа жыл туады, ескі жыл бітіп, жаңа жыл басталғанда: «іс жаңа жыл қайырлы болсын, жаңа бақыт кәсіп болсын» — деп құттықтасады, ол күнді мейрам қылып шаттықпен өткізеді. Рустың жаңа жылы қыс ортасында, нағыз сақылдап тұрған суықта келеді, біздің Жаңа жылымыз — Наурыз марттың басында болсын, ортасында болсын, әйтеуір мартта келетін болса, шын мағынасымен Жаңа жыл деп айтуға лайық. Күн жылынып, қар еріп, жан-жануар жаздың жақындағанын сезіп көңілденген кез. Шаруа адамдарының бейнеттен қолы шешіліп, алты ай баққан арықтарын үмітті күнге жеткізіп демалып отырған кез. Ағаш, шөптер қар астынан сілкініп шығып, гүлденіп жасаруға даярланып, күн де қыстай бір бүйірлеп жүруін қойып жоғары көтеріліп, бүтін ғаламға нұрын шашып үйсізді үйлімен теңгеріп, бай мен жарлығы бірдей сәуле беруге тұрған кез. Міне, табиғаттың осындай көңілді өзгерістерінің кезеңінде біздің Жаңа жылымыз Наурыз туып, ата ғұрпымызды ұмытпай, белгілі бір күнді басы қылып алсақ ұнамды іс болар еді.

Осы туралы білетін адамдар «Қазаққа» жазса екен, біздің Жаңа жыл — Наурыз анық жылдың қай айында һәм қай күнінде басталады. Біз оқушыларымызды Жаңа жылмен құттықтауға Наурыздың анық қай күні туатынын біле алмадық, ғафу өтінеміз.

«Қазақ», 1913, № 15, 9 март

Оренбург 9 март

Бүгін жыл басы наурыз. Міне, «барыс» кетіп «қоян» келіп тұр. «Қоян» — халыққа жайсыз жылдың бірі. Осы мен төрт қоянды көрейін деп тұрмын. Бұл төртеуі де халыққа жайлы болған жоқ. «Қоян» жылы не малға, не жанға ауырмалдық түсірмей өткен емес. 1880 жылғы «қоян» жұт болып, қазақ малы қаты қырылды. Қар кеткенде жер жүзі өлексеге толып кетіп, ана жер, мына жерде көздерін қарға шоқып үнірейткен өлекселерді көріп, бала кезде шошығаным бар. Ол «қоянда» қатты ашаршылық болды. Пәлен жерде атқұлақтың басын үгіп, көже қылып ішті деп үлкендердің аңыз қып айтып отырғандары есімде бар. Қазақтан басқа жерге ол «қоян» қандай болғанын білмеймін.

1892 жылғы «қоянда» қазақтар жұтады, бүгін Россияда да ашаршылық болып көнек аурудан, обадан адамдар көп қырылды. Бұ «қоян» Оренбургта оқып жүрген кезімде болды. Тамағымыз аш деп инспекторға арыз еткенімізде сендердің бұл ішіп отырған тамақтарыңды таба алмай отырғандар көп, басқа жерде аштықтан мынаны нан қып жеп отыр деп, ала бұтаның үккен басын әкеліп көрсеткені есімде бар.

1904 жылғы «қоянда» қазақ жұтаған жоқ. Бірақ ауырмалдылығы адамға түскен сияқты. Россия мен Жапония арасында соғыс басталып, адам қырғыншылығы болды. Қазақ жұтамағанмен соғыс болған соң қалыптан тысқары шығындардан құр болған жоқ.

Мынау «қоян» дүниеде болмаған зор қырғын соғыстың үстіне келіп тұр. Адамға түскен ауырмалдық үстіне мал ауырмалдылығын қоспай өтсе, қазақтың бағы. Бұрынғы жұт «қояндардай» болып, малға да салмағын салса, қазақ жүгі көбейіп, көтеруге әлі келмес. Түндік ақша екі есе көбейіп тұр. Соғыс салағы түсейін деп тұр. Нәрсе қара қымбаттап тұр. Малдың еті мен сүтінен басқанын бәрін сатып алатын қазаққа бұ да жеңіл тимес. Құдай жұтқа ұшыратпасын. Жұтаса қазақ бұрынғыдай тез онала қоймас. Өткен жаздың шаруаға жайлы болғандығынан жұртта пішен мол, шаруаның іші шарбылы. Жаз өте жайсыз болмаса, «қоянның» қайпі мал жағынан онша зор бола қоймас еді деп, алдағы жаздан үміткерміз.

Наурызбен құттықтап, жаңа жыл жайлы болуын тілейміз.

«Қазақ», 1915, № 110, 9 март

Ұлылар Наурыз туралы

АБАЙ:

«Ол күнде Наурыз бір жазғытұрым мейрамы болып, Наурызнама қыламыз деп, той-тамаша қылады екен. Сол күнін «ұлыстың ұлы күні» дейді екен».

ШӘКӘРІМ:

«Наурыз» парсы тілі: Жаңа күн деген сөз. Ескі қазақта (ескі түрікте) Жаңа жыл күнінің аты – Ұлыс. Жыл басының аты Ұлыс екенінің дәлелі – «Ұлыс күні қазан толса, ол жылы ақ мол болар. Ұлы кісіден бата алса, сонда олжалы болар» деген ескі мақал.

МӘШҰР ЖҮСІП:

«Қазақтың қазақ болғанда, өзіне арналған, сыбағасына тиген жалғыз мейрамы – наурызнама».

АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ:

«Наурыз – қазақша жыл басы. Бұрынғы кезде һәр елде наурыз туғанда мейрам қылып бас асып, қазан-қазан көже істеп ауылдан-ауылға, үйден-үйге жүріп көрі-жас, қатын-қалаш бәрі де мәз болып, көрісіп, араласып қалушы еді. Бұл кезде ол ғұрып қазақ арасында қалып бара жатқан секілді, Хұты наурыздың қай айда, қай күні болуы хақында һәр түрлі сөйленеді. Біреулер Наурыз марттың бірінде, екіншілері тоғызында келеді деседі, һәр жұрттың белгілі күнде жаңа жылы туады, ескі жыл бітіп, жаңа жыл басталғанда: «Жаңа жыл қайырлы болсын! Жаңа бақыт нәсіп болсын!» деп құттықтасады, ол күнді мейрам қылып шаттықпен өткізеді».

МІРЖАҚЫП ДУЛАТОВ:

«Жер жүзіндегі жұрттардың бәрінің де түрлі-түрлі мейрамдары болады. Мәселен, дін мейрамы, ұлт мейрамы, мемлекет мейрамы секілді. Өзгелерді былай қоя тұрып, өзіміздің сыбайласымыз орыс жұртын алсақ, бұл туралы қазақтың мақалы да бар: «Орыста мейрам көп, қазақта айран көп». Біздің қазақ айранға бай болғанымен: мейрамға жарлы екендігі осыдан да көрінеді. Жалпы мұсылман жұрттарына ортақ жылына екі рет келетін ораза, құрбан айттарын есепке алмағанда, бізде жалғыз-ақ мейрам бар, ол – Наурыз».

МАҒЖАН ЖҰМАБАЕВ:

«Әр халықтың өзінше Жаңа жылы, жыл басы болады. Азияда Жаңа жыл – жазғытұрым, қазақ елінде – Наурыздың жиырма екісі. Жаңа жыл күні қазақ күн райына қарай алдағы жазды рақатты, рақатсыз болады деп болжау жасайды. Қар тез кете ме, жаз жылдам бола ма деп болжам жасайды. Қазақтың Жаңа жылы – жызғытұры күн мен түннің теңелген (22 наурызда) күні болады. Жаңа жылдың ертеңіне жарық, жылы күн қараңғы, суық түннен ұзара бастайды. Бұл ретте қазақ Жаңа жылы ғылым қойнына да барып кіріп қалады».

СӘБИТ ДӨНЕНТАЕВ:

«Марттың 22 күні – Наурыз мейрамы (Жаңа жыл) екенін қазақ баласының көбі біледі. Бұл мейрам – дін мейрамы емес, ұлт мейрамы. Тегінде Наурыз ұлт мейрамы болғандығының үстіне оның тарихи маңызының тереңдігі бар. Ызғарлы қыстың кетіп, жан иесі өмір қуатын туғызған жыл, жаздың келетіндігіне барлық жаратылыспен қатар қазақ елі де қуанатын».

НАУРЫЗ - НҰРЛЫ НЫШАН

Нұрлы мереке

Наурыз – көне заманнан тойланып келе жатқан күн мен түннің теңелгенін, табиғаттың жаңарғанын сездіретін, дастарқанды асқа толтырып, аузымызды аққа жарытатын, салт-дәстүрді паш ететін мерейлі мейрам.

Ұлыстың ұлы күні ағайын-туған адамдар бір-бірімен кездесіп, құшақ жайысып көріседі. Бір-біріне бақытты өмір тілейді. Араздасып жүрген ағайын татауласады, мүсепірі, мүгедектерге жәрдем көрсетіледі. Яғни, күн мен түн теңелгені сияқты, адамзат та жікке бөлінбей, бір атаның баласындай табысады.

Ерте кездерде наурыз келгенге дейін адамдар үйлерін тазалап, кебезе-сандықтарының жүк аяқтарын сүртіп, көрпе-жастық, кілемдерін қағып тазалық аясында әбігерге түсетін. Ағаш, гүл егетін. Бала күнімде наурыздың мән-жайын толық біле бермегендіктен, осындай қарбаласты көріп, үйге қонақ келер деп ойлайтынмын. Өзіміз әңгімеден кейінірек оқығандай, «Ұзынсары» келеді дегенге мен де құрметті қонақ деп ойлайтынмын. Сөйтсем, мұның барлығы нұрлы наурыздың нышаны екен.

Наурыз – ұлы мереке. Осыған сәйкес халқымыз «Әз болмай, мәз болмайды» деген. Бұл мейрам егемен ел атанғанымыздан кейін қайта жаңғырған еді. Сондықтан да жана мақсаттар мен жетістіктерге жетелейтін мейрам десек қателеспеспіз. Көне мейрам Наурызды әлемнің көп халықтары тойлаған, қазір де тойлайды. Сондықтан да оны халықаралық мейрам деп те атайды.

Қазіргі кезеңімізде 22-наурыз қалай тойланып жүр? Наурыз десе, адамдар тек тағамдардың түрлерін көз алдына елестетеді. Ал салт-дәстүр, қазақ халқының ұлттық ойындарын естен шығарып алады. Бірақ, біз Наурызды қамқорлықтың, мейірімнің айы ретінде қарсы алуымыз қажет. Ұлы мейірімділік айын біз дұрыс тойлай білсек екен! Себебі, Наурыз – нұрлы нышан. «Самарқанның көк тасы жібіген күн» қазақ үшін құт-берекенің басы. Табиғат ананың жүрегі жылыған күн, адам баласын да ұлы бақытқа кеңелтеді. Нұры мен шексіз мейіріміне бөлеген наурыз кім-кімді де болса бей-жай қалдырмасы анық. Наурыз тек күнтізбедегі арнаулы меркелердің бірі ғана болмай, адамзаттың жүрегін жылытар нұрлы бастама болса деймін!

Назерке Жаксыбек

Абай ауданы, Топар кенті Абай атындағы ЖББОМ 8 «А» сынып оқушысы

Күн өткен сайын қыстың қаһары азайып, күн сәулесінің жарығы молайып келеді. Бұл жақсылықтың нышаны. Алда көптен күткен көктемнің келе жатқандығынын белгісі. Көктем мезгілін жер бетіндегі барлық тіршілік иесі асыға күтеді. Себебі, көктеммен бірге жарық, шаттық, жылылық оралады. Наурыз айы әлемге нұр шуағын шашады. Тек жер бетінде ғана емес көңілдің түпсіз тереңінде де...

Көктемнің алғашқы айы наурыз. Бұл ай барлық жақсылық пен мейірімнің бастауы болып саналады. Оның өзіндік сыры бар. Наурыз алғаш түскен кезде бізді екі түрлі ұлы мереке күтіп тұр. Алғашқысы барлық адамзатқа ортақ мереке – әйелдер күні.

Әйел дегеніміз - біздің анамыз, ақ жаулықты әжеміз, қамқор әпкеміз бен сүйікті қарындасымыз және өмірлік серік болар асыл жарымыз. Олай болса, олардың мерекесі ұлы болмағанда қалай болады? Жер бетіндегі махаббатын, мейірімнің бастауы аналар емес пе? Барлық ұлы тұлғалар анадан туған. Ақындардың да музыкасы осы әйелдер. Егер әйел қауымы болмаса ақын болар ма еді? Махаббатың ыстығы мен суығын сезінбеген жан ақын болып жарытпас та еді.

Мейірім жүректе махаббат болған кезде келеді. Адам қанша қатігез болса да шынайы махаббатың алдында дәрменсіз. Ғашық болған жанның жүрегінде жамандыққа орын қалмайды. Тек махаббат, мейірім, қуаныш қана салтанат құрады.

Наурыз айының келесі бір ұлы мерекесі «Әз Наурыз» мейрамы. Біздің халық «Әз» сөзін тек ең қымбат, ең асылына ғана қаратып айтады. Тарихымыздан орын алатын Әз Тәуке, Әз Жәнібек хандар соның айғағы болса керек. Наурыз мейрамы тек қазақтың ғана емес барлық түбі бір түркі жұртының ортақ мерекесі.

Наурыз мейрамында жер бетінде әділдік орнайды. Жауласқан жұрт табысады, ағайын арасындағы өкпе-реніш ұмыт болады. Алты ай қыс бір-бірімен хат-хабар алмаспаған туыстар табысады. Төс қағысып, сағыныш басады. Соның күрметіне кең дастархан жайылып, түрлі тәтті дәмділер пісіріледі. Оларын ең бастысы наурыз көже. Бұл жеті түрлі дәмнен дайындалады және өте дәмді болады. Түрлі тағамдардың басын қосып дәмі тіл үйретін бір ас дайындау барлық адамға үлгі болуы керек. Қалай дейсіз ғой?

Қараңыз. Алуан түрлі дәм жеке-жеке болса дәл наурыз көжедей дәмді болмайды. Ал басы біріккен кезде керемет тағам шығады. Сол тәрізді адам баласы татулық пен достықта болған кезде ғана берек мен ынтымақ болмақ.

Наурыз мейрамында үлкен той өткізіледі. Әсем ән мен тәтті күйге, ойын-сауыққа да ерік беріледі. Осы арқылы күнделікті күйбен тірліктің тауқыметінен шаршаған жұрт бой сергітіп, шаттыққа бөленеді.

Наурыз айында жерге алғашқы көк шығады, жауқазын гүлдейді. Қыстай апандарында паналаған андар ұйқысынан тұрып, иен даланы ерекше құлпыттып жібереді.

Наурыз мерекесінде күн мен түн теңеледі. Блайша айтқанда қараңғылық пен жарықтың теңесетін сәті. Артынша жарықтың уақыты ұзарып, қараңғылық азая береді. Сол тәрізді әділетсіздік жойылып, әділдіктің туы жебірей түспек. Жарықпен бірге әлемге жылу да оралады. Ал жылу бар жерде әсемдік пен шаттықтың қатар жүретін әдеті емес пе? Наурыздың осы қасиетіне қарап бабаларымыз бұл күнді жаңа жылдың бастауын тегінен болуы керек.

Ал енді өзіңіз ойлап көріңізші. Наурыз айы алғаш басталған сәтте бүкіл әлемдік мереке-әйелдер мейрамы болса. Ал оның орта шетінде барлық әлемге жылық, әділдік пен әсемдік, қуаныш қайтып оралатын жаңа жыл басталады. Сонда бұл ай нұрға болы болады емес пе? Демек, наурыз – нұрдың нышаны.

Ержанұлы Нұртілеу

Джерзинский жалпы білім беретін орта мектебі, 8 - сынып оқушысы

“Көктемде табиғат ана оянады, қыстың қары еріп, құстар жылы жақтардан қайта оралады. Ағаштар бүршік жарып гүлдейді.” деген сарында басталатын. Одан бері талай көктем келді кетті. Әр көктем ерекше, бір керемет, сыры бітпес бір тылсым. Әсіресе қызығы, мына көктем алдамшы мезгіл.Қыс пен көктемнің алмасар уақыты. Бір бірімен сықылықтап қуаласпақ ойнаған кішкентай балаларды есіме салады менің. Біресе қыс көрінеді, біресе жылы көктем лебі. Ақыры соңында қыс шаршап тынады дағы, ал көктем керісінше күшіне күш қатып, ойыннан қалып бара жатқан қысқа бұртия қалады да көз жасын төгіп жібереді. Ойынға басқа бала келіп қосылғанша осылай жалғасады. Келесі бала ол жаз мезгілі. Биылғы көктем ерке көрінді маған. Сынғырлаған күлкісің, жылт еткен жанарын бір көрсетіп ғайып болатын ерке бір қызды еске салды. Жүректі қобалжытады, бірақ дүрсілдетпейді..Бірақ сонысымен адамды баурайды. Ішіннен сол бір тәтті сәтке деген қуанышты сезесің, асыға күткендей боласын. Табиғаттың бұл құбылысы мен ішкі құбылыстың сәйкес келуі де байқалды быыл. Көктем жылы күндердің, жаз шырайының хабаршысы болса, өмірдегі жаңа белестерге деген бет бұрыстың, жаңа бір беттің ашылуы, бір өзгерістің, бір кезеңнің алмасуының хабаршысы сияқты, екеуі де адамды қобалжытады, асықтырады, тағатсыздыққа душар етеді...

Сәлем, көктем,

Мен қайтадан туылдым,

Көк аспанның күмісімен жуындым.

Көк мұз жапқан шатқалында көкейдің,

Ақ арманының бүрлейтінін ұғындым.

Көтем – шуағын шашпақан, адам мен табиғаттың серпіліп, ес жианайтын уақыты. Қыстың ұзын сонар сары аязы мен бораны тіршіліктібір мезгіл тоқтатып тастағандай көрінеді. Әрине, әр мезгілдің өз әдемілігі, өз ерекшелігі бар екендігінде дау жоқ. Көктем шығысымен табиғаттың тынысы кеңейіп, дала нұрланып құстар ән салып, гүлдер жұпар аңқып, құлды бір айналған әсем сазға бөленгендей болады.

Наурыз - шығыс елдерінің жыл басы. Ел мен елдің, қала мен даланың сағыныса қауышып абыр-сабыр болатын кезі. Бұл айды қазақ халқы «Жаңаның жарылқап, ескінің есіркейтін» кезі деп атайды. 22- наурыз күн мен түннің теңесіп, қара жерге күн шуағын төгіп, малдың ауызы көкке тиетін мезгіл. Апа-аналарымыз қыстан қалған соғымның сыбағасын асып, «Наурыз көже» пісіріп, жыл бойы көрмеген туыс-туғандарының басын қосып мәресіре болады. Сағынысып қауышқан жұрт бір-біріне игі тілектерін білдіріп, үлкендер бата беріп жатады. Ал жастар ән айтып, би билеп , ұлттық ойындар ойнап тойдың сәнін кетіреді. Жаңға шуақ сыйлаған бұл мезгіл жаңа өмірдің бастауы сияқты. Әр жыл айын еліміз бұл мерекені сағына қарсы алып, кең көлемде тойлып жатады. Көреіне көз тоймас табиғат сұлулығы құлпытқан бойжеткеннің кейпіне еніп, адам бойына махаббат пен сенім сезімдерін оятады. Ағыл-тегіл еріген өзен – көл бір-бірімен жарысып сай-салам жарыса ағады. Құрт-құмырсқа,аң-құстар арқырап, аспанда бірде найзағай ойнап, бірде күн күлімдеп табиғатта ағыл тегіл арпалыс болады. Жаңға шуақ сыйлаған «Наурыз» мерекесі тамаша мерекелердің бірі. Әр адам сағынышпен қарсы алатын жайма шуақ көктем жыл құсын өзімен бірге ала келетін тамаша мезгілдердің бірі.

Көктемде келер,

Құстар да жетер ән салып.

Көктер де шығар,

Көгілдір нұрға тамсанып.

Сулар да тасар,

Кетпесе екен деп тіле,

Мұхиттар көлге қарсы ағып.

Кари Ксения, 8 «Б» сынып, №1 ЖББОМ

Наурыз – жыл басы. Мұсылман халқы Наурыз мерекесіне алдын –ала дайындалады. Дәстүр бойынша үйге қос шырақ жағылады, ыдыстар ернеуіне дейін айранмен, сүтпен немесе бұлақ суымен толтырылады. Бұл – тоқшылықтың белгісі. Табиғатпен байланыс Жер-Анаға деген тағзымнан басталады.Дастарханның басты асы – наурызкөже болған. Наурыз күні күн мен түн теңеледі.

Наурызды достықтың, татулықтың мерекесі деп есептеген. Ауыл ақсақалдары араларына жік түскен бауырлас ел руларын, ағайын, дос-жарандарды бір дастарханнан дәм таттырып, табыстарған. Жалғыз жарым жетімдерді үйлендіріп, жеке отау еткен. Кембағал мүгедектерді жакын туыстарының қарауынаарнайы міндеттеп тапсырған. Жұтқа ұшырап қиналғандарға жылу жинап берген.

Наурыз күні адамдар арам пиғыл, пендешілік атаулыдан тазарып, ар- жаңаны алдында арылады. Алтыбақан басында ән айтылып, күй тартылады. Дәстүрлі ұлттық ойындар: көкпар, аударыспақ, күрес, қыз қуу,алтыбақан, тең көтеру тағы басқа ұлттық ойындар ойналады.

2010 жылдан бастап Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Ассамблеясы «Халықаралық Наурыз күні» қарарына сәйкес 21 наурыз Халықаралық Наурыз күні болып қабылданды.

Қазақстанда 2010 жылдан бастап Наурыз мейрамы үш күн: 21-23 аралығында аталып өтіледі.Жалпы, Наурыз парсы, кавказ және түрік халықтарының арасында көктем мейрамы және жаңа жылдың басталуы ретінде тойланады. Ол Иранда 21 наурызда, Орталық Азия елдері мен Әзірбайжанда, мемлекеттік мереке ретінде Тәжікстанда және Қазақстанда - 22 наурызда , Өзбекстан мен Түркияда 21 наурыз күні аталып өтіледі.

2010 жылдан бастап Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Ассамблеясы «Халықаралық Наурыз күні» қарарына сәйкес 21 наурыз Халықаралық Наурыз күні болып қабылданды.

Наурыз – барлық мұсылман халықтарының мерекесі. Ынтымағы жарасқан көп ұлтты еліміздің татулығы мен тұрақтылығы мәңгілік болсын!

Елбасымыз Н.Ә.Назарбаевтың «Нұрлы жол» жобасы болашаққа бастар дәра жол болсын! Нұрлы нышанымыз – Наурыз мерекесін барша ұлт жылда аман-есен шаттықпен, қуанышпен қарсы ала берсін!

Пасичник Сергей,

№14 мектеп-лицейі

Наурыз - праздник всего казахстанского народа. Этот день связан с началом тепла в наших сердцах и на наших улицах. 22 марта - день весеннего равноденствия. Он отмечается в нашем государстве на протяжении многих лет. В этот день в каждом городе, селе или ауле проходят яркие, весёлые праздники, в которых принимает участие весь народ нашего многонационального Казахстана.

Наурыз – очень символичный праздник, пришедший к нам из древних времён, и поэтому с ним связано много обычаев и традиций. Старики говорят: «Когда Наурыз входит в дом, все болезни и неудачи обходят его стороной». К этому празднику готовятся заранее: приводят в порядок дом, с особой тщательностью убирают улицу вокруг жилища, шьют красивые праздничные одежды.

В этот день готовят разные блюда, но обязательно - традиционное - это Наурыз Коже. Пекутся разные сладости, и накрывается шикарный, огромный, богатый дастархан. У нас, казахов, считается: чем богаче дастархан на Наурыз, чем больше соберёт он гостей, тем богаче и благополучнее будет год.

Двери каждого дома открыты для любых гостей, и это никого не удивляет, так как в нашей стране народ очень добросердечный, дружелюбный, славится своим гостеприимством. Праздник Наурыз начинается с приветствия, высказывать нужно самые добрые пожелания: «Пусть этот год будет плодотворным!». Здраваться следует обеими руками, обязательно с улыбкой на лице, очень важно быть в хорошем расположении духа – и тогда здоровье, счастье и изобилие тебе обеспечены на весь год.

На этом празднике жизни, любви к своим традициям можно увидеть отношение младшего поколения к старшему. Это характерное для казахов уважение и почитание старших, не только старших родственников, но вообще старших по возрасту, даже незнакомых людей. В таком преклонении перед мудростью и жизненным опытом старших проявляется воспитательное значение Наурыза. Асскалы учат: в этот день начинается новый цикл жизни. Поэтому нужно обязательно попросить прощение у всех, кого обидели, простить всех, кто обидел вас.

Наурыз - это не только праздник угощений, но и очень активный, веселый, спортивный, «состязательный» праздник. С самого раннего утра проводятся состязания на скакунах, байга. В этих скачках участвуют самые лихие наездники и самые сильные скакуны. Победителя всегда ожидает приз.

В разгар праздника молодежь собирается у огромных качелей - алтыбакан. Здесь особенно шумно и весело. Ближе к вечеру начинается словесное состязание акынов в сопровождении звонких домбр – это начинается айтыс;

в течение всей музыкальной и поэтической импровизации постоянно меняются акыны. Состязания акынов, как требует обычай, прекращаются с заходом солнца за горизонт, что символизирует победу добра над злом.

С рассветом мы встречаем настоящую весну.

По мифологическим представлениям казахов, накануне праздника по земле ходит счастье, то есть Наурыз – это день прихода на землю добра и света. Да и разве можно быть несчастным и злым, когда во всей стране царит атмосфера казахского тоя, наполненная изобилием, музыкой, песнями, смехом и весельем. Эта атмосфера всеобщего праздника вселяет в людей радостное весеннее настроение, выражает ощущение единства всего казахстанского народа.

Ақбота Омиргалы,
ученица 7 «А» класса школы-гимназии №10

Казахстан – страна больших возможностей, всего лишь чуть более двадцати лет назад ставшая независимой. После обретения государственной независимости Казахстан стал очень интенсивно возвращаться к своим первоистокам, восстанавливая и развивая традиции предков. Одной из таких замечательных возрождённых древних традиций стало всенародное празднование Наурыза.

Наурыз - один из самых древних праздников на Земле. Он отмечается уже более пяти тысяч лет как праздник весны и обновления природы многими народами Передней и Средней Азии, а по некоторым данным - и у восточных славян. Для казахов этот праздник является символом весеннего обновления, торжества любви, плодородия и дружбы. В старину до прихода Наурыза люди приводили свои дома и хозяйство в порядок, в честь праздника сажали деревья, цветы. Считалось, что если Наурыз входит в чистый дом к хорошему хозяину, то болезни, неудачи, невзгоды обходят его стороной. В Наурыз люди одеваются в праздничные одежды, ходят, друг к другу в гости и обмениваются поздравлениями и пожеланиями благополучия в наступающем году. «Коктем Туды» («С рождением весны») — так казахи поздравляют друг друга.

Когда празднуют Наурыз, наличие цифры «7» является обязательным — она заключает в себе 7 дней недели - временные единицы бесконечности вселенной: напротив акакала должны быть поставлены 7 чаш с наурыз-коже. Каждый должен посетить 7 домов и пригласить 7 гостей. Вот какой глубокий философский смысл заложен в этом весёлом весеннем празднике! В Казахстане Наурыз не праздновался всенародно с 1926 года по 1988 год. С 2001 года Наурыз объявлен государственным праздником, а с 2009 года он отмечается 3 дня подряд, начиная с 21 марта. Эти три дня в Казахстане объявлены нерабочими. Какой заряд бодрости, здоровья и оптимизма мы получаем в эти весенние дни!

Богата казахстанская земля полезными ископаемыми, естественными природными ресурсами. Но главное богатство нашей земли – это люди с их чистой душой, открытой всему доброму, справедливому, красивому. Именно в нашей стране, на нашей древней казахской земле дружно единым народом, живут люди более ста национальностей. Здесь, в Казахстане, знают, ценят и уважают традиции, обычаи и праздники разных народов. Многие национальные праздники стали любимыми всеми казахстанцами. И, пожалуй, Наурыз – самый яркий и светлый из них.

Многонациональна, как наша страна, и моя родная семья. В ней есть и казахи, и русские, и украинцы. Мы всей семьей празднуем любимый светлый праздник - Наурыз. Можно сказать, что это знаковый, символический праздник нашей семьи. Мы любим и ждём его. Мы готовим бесбармак, бауырсаки, «Наурыз-коже». Я играю на домбре, мы поем казахские песни.

Обычно в праздничные дни Наурыза тепло и солнечно. Я иду по улице и радуюсь, что ещё раз могу отметить новый год, поздравить дорогих мне людей, пожелать им добра и счастья. Я иду по улице и улыбаюсь встречным незнакомым людям. И они улыбаются мне в ответ. И мне кажется, что от этих улыбок, от радости на наших лицах и доброты в наших сердцах вокруг становится ещё теплее и солнечнее.

«Коктем Туды, дорогие земляки! - говорю я. – Будьте счастливы и здоровы!»

Ангелина Клядько
ученица 9 «В» класса школы-гимназии №10

ІЗГІЛІКТІҢ МЕРЕКЕСІ

Наурыз - шығыс елдерінің бүкілхалықтық мейрамы, Ұлыстың ұлы күні. Наурыз шығыс халықтарында жыл басы мерекесі ретінде тойланып, ерекше күн ретінде аталып өтіледі. Қазақ халқы да Наурыз мерекесін айрықша бағалап, оны жыл сайын тойлап отыруды салт-дәстүрге айландырған.

Шығыстың данышпандары Махмұд Қашқари, Омар Хайямнан бастап қазақтың ұлы ақыны Абай Құнанбаев, Әлихан Бөкейханов, Ахмет Байтұрсынов, Сәкен Сейфуллин сынды ұлт қайраткерлері де Наурыз туралы еңбектер, өлеңдер, асыл сөздер жазып қалдырған.

Еліміз Тәуелсіздік алғаннан кейін Наурыз мемлекеттік деңгейде барлық қалаларда, облыс, аудан орталықтарында, ауылдарда бүкілхалықтық мереке ретінде тойланып келе жатыр.

Наурыз мерекесі күні - қасиетті күн. Данышпан ата-бабаларымыз бұл күнді табиғаттың айрықша белгілерін ескере отырып белгілеген. Наурыз айын ерекше қасиеті бар ай ретінде бағалаған.

Күн мен түн теңелетін күн, төрт түлік мал төлдейтін ай, табиғаттағы барлық жәндіктер мен өсімдіктерге жан бітетін ай. Қыстың соңы, көктемнің басы жыл құстары келе бастайды.

Самарканның көк тасы жібітін күн. Сол себептен де табиғаттың тылсымы мен ғалам ғажайыптарын терең ұғына білген ата-бабаларымыз бұл күнді Жыл басы деп есептеген.

Наурыз шығыс елдері үшін бірліктің, татулықтың, еңбектің, ізгіліктің, бақыттың мерекесі ретінде тойланған. Сондықтан да болар, бұл күні шаттанбайтын, қуанбайтын, мейіренбейтін адам болмаған.

Бұл күні жақсы тілек тілеу, құттықтау, кешірім жасау, табысу сияқты адамгершілік қасиеттер көрініс тауып, кейінгі ұрпақтар сондай жақсы өнегеден үлгі алған.

Наурыздың айрықша тәлім-тәрбиелік, үлгі-өнегелік, сән-салтанаттық, мәрт-жомарттық, қадір-қасиеттілік нышан

белгілері мен таным ұғымдарының үлгі түрлері өте көп.

Оның барлығы әр адамды жоғары саналылыққа, әдептілікке, өнегелікке, бауырмалдыққа, көргенділікке, ізгілік пен білімділікке баурайды. Наурыз мерекесін асыға күтетініміз, ерекше даярланатынымыз содан болса керек.

Ұлыстың ұлы күні жұмыс істемейді, іс бастамайды, ешкімді ренжітпейді, өзі де ренжімейді, дауыс көтермейді, әбес сөйлемейді, шарап ішпейді, құрбандық шалмайды.

Бұл күні барлық даланы Қызыр ата аралайды деп үйінің есігін ашып отырады. Жастар үлкен кісілерден бата сұрайды, жігіттер қыздарға сый-сияпат жасайды. Ренжісіп қалған азаматтар бір-бірінен кешірім сұрайды.

Қазақстанда Наурыз мейрамы ерекше тойланады. Бұл мерекеге дайындық алдын ала жүргізіледі. Облыс, аудан және ауыл әкімшіліктерінің ұйымдастыруымен нақты іс-шаралар жүзеге асырылады. Ақшаңқан киіз үйлер тігіледі. Наурыз қарсаңында әр отбасы өз үйінің айналасын тазартады. Бұл іске мекемелер мен жеке адамдар да қуана кіріседі. Көшелерді тазалау жұмыстарына барлық адам қатысады.

Наурыз мерекесіне тән - көпшілікке наурыз көже даярланады, ол тағам жеті түрлі дәмнен даярлануы шарт. Халықта наурыз көжені тойып ішкен адам келесі жылға дейін ішім-жемнен тарлық көрмейді деген ұғым бар.

Үй иесі үлкен кісілерден наурыз көжеге бата сұрайды. Ол кісілер:

«Пәле-жала жерге еңсін!
Төрт түлік ақты болсын!
Өрісін малға, үйің жанға толсын!
Ақ мол болсын!» деп бата беріледі.

Халқымызға Жаңа жыл әрбір отбасына толағай табыстармен, жақсылықтар әкелсін!

А.Көпеева,

Абай ауданы прокурорының көмекшісі

НАУРЫЗ МОЙИ БОЛҒАҢДА...

"Ұлыстың ұлы күні" аталатын бұл мерекенің тарихы тереңде жатыр. Наурыз мерекесін тойлау дәстүрі дүние жүзі халықтарының көпшілігінің тұрмыс-салтында бағзы замандардан бері орын алған.

Наурыз (парсыша «нау» - жаңа, және «руз» - күн) - жаңа жылдың бірінші күні, көктемнің басы, жаңару күні. Қазақтар бұл мейрамды Өз-Наурыз мейрамы деп те атайды. Халықтың ежелгі наным-сенімінде наурыздың алғашқы үш күнінде жер-көкті жарып ерекше дыбыс (гүл) естіледі. Мұны тек қана жұмақтан шыққан қой, сол арқылы оны бағып жүрген қойшы ғана естиді. Бұл күні бүкіл табиғатқа, тіршілік иесіне, өсімдік, жан-жануарға ерекше сезім, қуат, қасиет нұры құйылады.

Наурыз - еліміз үшін жыл басында тойланатын думанды халықтық мейрам. Сонымен қатар, атап өтетін жағдай, бұл мерекенің негізгі мағынасы мен маңызы көптеген халықтар үшін ортақ болып табылады: бұл жаңалықтың, жаңа бастау мен жаңарудың күні.

Қазақстанда бұл мейрамға ерекше көңіл бөлінген, себебі ол елімізде өмір сүріп жатқан сан халыққа ортақ мереке. Наурыз мемлекет қолдауымен той-

ланады, демалыс жарияланап, барлық қалалар мен елдімекендер үлкен дүбірлі той орталығына айналады.

Осы ұлы мерекеде ұлтымыздың нағыз дәстүрлері анық байқалады: Абай қаламызда киіз үйлер тігіліп, қазандарда наурыз көже піседі. Тойға жиылған қауым бір-бірімен жүздесіп, ренжіген жағдайлары болса, кешірім жасайды. Кең қауым наурыз көжеге тойып, ұлттық тағамдар - ет, қуырдақ, бауырсақ, айран, ашыған көжеден дәм татады. Мерекелік күнде қалалар мен ауылдарда ойын-сауықтар (ат жарыс, теңге алу, палуан күрес және т.б.) өтіп, кеш жастардың «ақ сүйек» ойынымен аяқталады, бойжеткендер мен бозбалалар алтыбақанда ән шығарайды. Елімізде бұл мереке кезінде салт-дәстүрмен толық танысып, ұлттық тағамдардан дәм татуға болады. Жылда Наурызды асыға күтеміз. Мұрағат ұжымының атынан Абай ауданы тұрғындарын осы Ұлыстың Ұлы күнімен құттықтаймыз, елге бірлік пен ынтымақ, денсаулық, бақыт әкелсін.

А.Алибаева,

мұрағат құжаттарын есепке алу және сақтау қамсыздандыру бөлімінің бас мұрағатшысы

«Наурыз достарын шақырады» қазақ әдебиеті мен өнер фестивалі

Наурыз - көнеден келе жатқан мейрам. Күні бүгінге дейін жер шарындағы көптеген халықтардың дәстүрлі мейрамына айналған. «Наурыз» сөзі - біріншіден, «жаңа күн», дегенді білдіреді, екіншіден, аспан денелері өздерінің бастапқы нүктелеріне келіп, күн мен түн теңеледі, сондықтан жаңа жыл ретінде тойланатын думанды халықтық мейрам, үшіншіден, ай аты. Барлық бастама, ұлы істі ырымдап халық осы күні бастаған. Сол себепті бұл күнді «Ұлы істің ұлы күні, яғни Ұлыстың ұлы күні» деп атаған. Наурыз - бақыттың бастамасы, жақсылықтың жаршысы, өмірге нұр сыйлаған, сезімге гүл сыйлаған, халық қастерлейтін күн.

Міне, осы көктем мерекесіне біздің кітапханаға да келіп жетті. Мереке пердесін Рым-бала апай оқырмандарға шашу дәстүрімен ашты. Абай қаласының музыкалық мектеп

ұстазы Конкабаева Айна домбырамен терме шертті, шәкірттері Елеубаев Амир домбырамен «Ақ сиса» әнін шығарса, Лундина Яна домбырасын күмбірлетіп күй тартты. Сонымен қатар, бізге қонаққа Көктем аруы мен Қыдыр ата келіп батасын берді. Викторина сұрақтарына белсене жауап берген оқырмандарға сыйлықтар берілді. Кездесу соңында Бакирова Сабина «Туған жер» әнін айтып, бауырсақ таратылды.

«Еліме қуат, жеріме шуақ берген мерекем» атты оқырман залында кітап - иллюстративтік экспозициясы ашылды. Көрмеде

«Армысың, өз - Наурыз», «Магия Навруза», «Қазақ халқының салт-дәстүрлері», «Қазақ халқының тұрмысы мен мәдениеті», «Ас атасы нан», «Қазақ халқының дәстүрлері той-мереке, сауық-сайран», «Народные игры», «Қазақтың ұлттық тағамдары», «Национальная кухня» және т.б. кітаптар қойылды.

Оқырман назарына кітап көрмесінде: «Литературная панорама Казахстана», «Мәдени мұра» кітап топтамалары ұсынылды. Құрметті Абайлықтар, орталық кітапханасы сіздермен кездесуді әрдайым күтеді.

А.Р Сыздыкова,
Абай ОКЖ кітапханашы

ТЕПЛО ЮНЫХ СЕРДЕЦ

В преддверии праздника Наурыз не остались в стороне учащиеся музыкальной школы г.Абая. Вновь в ГУ «Центр социальной реабилитации пенсионеров и инвалидов» с радостью встречали юных артистов, которые в очередной раз выразили уважение людям старшего поколения, подарив им радость от встречи с музыкой. Концерт был многообразным, насыщенным и каждая нота находила отклик в сердце присутствующих. Музыкальные номера чередовались с теплыми словами поздравлений и пожеланий. С удовольствием подпевали пожилые люди русские народные песни в исполнении баянистов Соломатина Кирилла и Фицек Марка. Учащиеся класса народное пение с домброй, Рашит Дайана

и Ныгмет Султан задорно исполнили песни И.Байзакова и Ж.Муса. Исполнение на синтезаторе Арефьевой Ани и Жуматаева Дамира подняло настроение даже самым сдержанным слушателям и вызвало лучезарные улыбки на лицах. А маленькие участники - пианисты, затронули самые нежные струны души всех

присутствующих на концерте. В заключении концерта, вокальная группа исполнила песню «Наурыз» под бурные аплодисменты слушателей. Закончился концерт, но ещё долго благодарили за внимание и доставленный праздник преподавателей музыкальной школы Изтелеуову Р.А., Шанину А.И., Юначевскую Т.М., Пастухову В.И. и юных артистов, которые музыкальными номерами поделились частичкой своей души и нежным теплом детских сердец.

Соб.корр.

СВЕТЛЫЙ ПРАЗДНИК НАУРЫЗ

В эти дни народы Средней Азии и Казахстана отмечают праздник Наурыз - Новый год. Наурыз - это начало весны, начало новой жизни. В этот день организуют большой той, который символизирует изобилие, достаток, дружбу народов, толерантность.

Такой праздник «Наурыз мейрамы құтты болсын!» прошел в вечерней школе г. Абая.

Учитель казахского языка и литературы Саттарова Дина Жолдыбаевна загодя начала подготовку к этому мероприятию: со своими учащимися празднично оформила зал, на стенде расположила таблицы с пронумерованными ячееками, сняла слайды о празднике Наурыз.

Праздник начался со вступительных слов ведущих Бадан Оксаны и Супеевой Нины:

Наурыз - великий праздник - Пригласил сегодня нас!
Все мы вместе веселимся:
Русский, немец и казах,
Украинец и татарин,
Молдаванин и еврей!
Шаньрак нас всех согреет.
Вместе праздник веселей.

Все присутствующие получили благословение - бата от Кыдыр ата, в роли которого был директор школы Қолдасбай Мұрат Амантайұлы.

Затем началась конкурсная программа, где участники состязались в знаниях народных обычаев и традиций, устного народного творчества. В конкурсе участвовали 2 команды: «Достар» и «Наурыз». Первый конкурс - представление команд, второй - на знание казахских и русских пословиц и поговорок. Это, пожалуй, самый распространенный, самый живой жанр устного народного творчества различных народов мира. Каждой команде вручается конверт с пословицами разных народов. Необходимо подобрать, аналогичную по смыслу, русскую и казахскую пословицу.

По предварительным подсчетам баллов жюри определило вышедшую вперед команду. Во время конкурса - викторины «Обряды и традиции народа» конкурсанты отвечали на вопросы о Наурыз - коже, о значении слова «наурыз», о национальных играх, традициях казахского народа, генеа-

логическом древе и другие. Ребята показали знания, широкий кругозор, умение быстро реагировать и ориентироваться в выборе правильных ответов, проявили творчество, смекалку, эрудицию.

Но, пожалуй, самым интересным был интеллектуальный тур «Аламан бөйге». Это импровизированная игра, участники которой садятся за последний ряд парт, ведущий задает вопрос. Отвечивший быстрее всех и правильно, передвигается на одно место вперед. Достижений первым финишной черты - победитель игры.

Учителя представили зрителям различные обряды казахского народа. Мелкова Н.Г. рассказала и продемонстрировала со

своими учениками обряд «Келін түсіру», Хамидуллина З.Х. - «Тұсау кесу», Дробышевская Л.А. - «Тойбастар». Касенова Н.Т. рассказала о приготовлении наурыз-коже. Она отметила, что по преданию в этот день надо отведавать досыта этого блюда, тогда весь год поведешь в достатке и сытости. Ведь считается, что щедрое празднование Наурыз принесет в дом изобилие и успех на целый год. Гости встречают изобильным угощением, где помимо традиционных казахских блюд, главным блюдом считается наурыз-коже.

Учащиеся 10-11 классов Головачева Ангелина, Гурьянова Александра, Тимченко Наталья, Бородин Сергей и другие читали стихи на казахском и русском языках о родной земле, о весне, о празднике Наурыз.

В заключении праздника победителям, а им стала команда «Достар», вручены призы. Всех остальных конкурсантов, участников, болельщиков и просто зрителей учителя угощали блюдами национальной кухни: бауырсаками, самсой, чак-чаком и другими вкусностями.

Ребята получили заряд энергии, много положительных эмоций и пришли к убеждению, что Наурыз - праздник обновления, очищения от зла, прощения. Этот праздник символизирует равенство всех, свободу и демократию.

Н.Т. Касенова,

зам.директора по УВР Вечерней средней школы г.Абая

НАУРЫЗ-БЕРЕЖЕМ, НАУРЫЗ-МЕРЕЖЕМ!

НОВРУЗ БАЙРАМЫ - СЕМЕНИ, ДОВГА, ШЕКЕРБУРА, ПАХЛАВА...

Наурыз мейрамы немесе сол тілде айтқанда Новруз байрамы – Әзірбайжан халқының да ең сүйікті мерекелерінің санатында. Бұрындары осы мейрамның құрметіне жергілікті халық 6 күн қатарынан жұмыс істемей, молынан берілген демалыс күндерін әзірбайжандықтар көңіл көтеріп, асыр салып, тойлатумен өткізетін болған. Тәуелсіздік алған соң бұл мереке ресми түрде аталып өте бастаған. Бірақ бұл жайт демалыс күндерінің мерзімін қысқартып, мейрамды 21 – і мен 23 наурыз аралығына қойған екен. Десе де қазіргі таңда да елдің Оңтүстік өңірінде сол баяғы ескі дәстүр сақталып қалған екен. Наурыз – табиғаттың жандануының белгісі, құнарлылықтың белгісі. Наурызға дайындық ертеден басталады. Үйлер көркейтіліп, ағаш отырғызылады, жаңа киім тігіледі, жұмыртқалар боялады, тәтті – дәмділер мен ұлттық тағамдар дайындалады. Мейіз немесе жаңғақ қосылған бидай – говурму қуырылады.

Бізге өз ауданымызда 30 жылдан астам тұрып келе жатқан отбасылардың бірі – Шириновтар әулеті. Үйдің иесі, отағасы Фзиль ағамен кездескенімізде бізбен сұхбаттасуға бірден келісіп, үйіне қонаққа шақырды. Сәрсенбінің сәтті күні Шириновтар жанұясына барды. Дәлізден бізді қарсы алып, Хиджран жеңгеміздің қолымен дайындалған тәтті – тағамдармен жабыдықталған мол дастархан басына жайғастық. Дастарханда бірден көзім түскені ортада «семені» атты бидайдан өсірілген бидайды байқадым. Қонақтарға ең басты шырын шай беріліп, бізге де шай әкелінді. Сөзден сөз шығып, Наурыз мейрамын қалай қарсы алатыны жайлы әңгімелестік.

Бұл елде наурыз мерекесіне дайындық біздегідей бірнеше күн бұрын басталады. Дәлірек айтсақ, ескі жылдың соңғы сәрсенбісі, яғни «ахыр чершенбе» күнінен бастап, Жаңа жыл қамына кірісетін көрінеді. Сол күні үй мен ыдыс – аяқтарын тазалап, қайтқан туған туыстарына дұға етеді. Ал Жаңа жыл кірген күні ерте тұрып, өзгенге немесе бұлақ басына барып, шоғылады. Солайша жаңа жылдың бірінші күнін таза ниетпен, ақ пейілмен қарсы

алады. Әрбір үйде міндетті түрде үстел үстінде бидай тұқымынан әдейі өсірілген жасыл өскіндер тұрады, мейрамға дейін төрт апта бойы сейсенбі сайын от жағылып, олардың үстінен балар секіреді, майшамдар жағылады екен. Бірінші апта – су, екінші апта – жел, үшінші апта – от, төртінші апта – жер. Яғни бұның бәрі табиғатпен байланысты. Сондай – ақ бұл Жаңа жылдың бірінші күнінде әзірбайжандықтар орасын балмен немесе қантпен ашады. Бұл өмірі бал мен шекер сынды тәтті болсын деген ниеттері. Тағы бір айта кетерлік жайт, олар сол күндері үйін жұпар иісті түтінмен

жылдың алғашқы күні олар да түрлі ас қойылған ақ дастарқанмен қарсы алады. Ас мәзірінен «йеди – левин» тағамы да қалыспайды. Бұл тағамның біздің наурызкөжемізге ұқсастығы бар. Оған да жеті түрлі дәм қосылады. Сондай – ақ бұл елдің дастарқанынан «с» әрпінен басталатын дәстүрлі су-мақ тағамы, скед – яғни сүт, сірке суы мен бидай мен ұннан жасалған семені ботқасын көре аласыз.

Дастарқанға айна мен балауыз және боялған жұмыртқа міндетті түрде қойылады. Өйткені айна мен

жердің қозғалған сәтін қалт жіберіп алмау үшін айнаның үстіне боялған жұмыртқаны қояды. Жұмыртқа орнынан сәл қозғалса немесе қимылдаса – Жаңа жыл кірді деген сөз.

Наурыз – отбасылық мейрам. Мейрам күні кешке барлығы отбасылық ошақ басында жиналады. Бүгінде кейіпкеріміз Шириновтар отбасы жыл сайын наурызды жанұяларымен қарсы алады. Фазиль мен Хиджранның Гюглар атты қызы, Орхан, Мұрат атты ұлдары бар. Орхан №14 мектеп – лицейдің 5 – сынып оқушысы, болашағынан мол үміт күттіретін жас әнші. Мұрат №14 мектеп – лицейдің 1 – сынып оқушысы. Ағамыз ұлын Мұрат деп қойғаны Красная поляна деген жерде қазақ Мұрат деген досы болған екен. Соның құрметіне аталған. Мұраттың ағылшын тіліне қызығушылығы зор екендігін тілге тиек етті.

Адамдар ұлттық киімдерді киіп, халық әндері мен билерін орындайды, спорттың ұлттық түрлері бойынша жарыстар өткізіледі. Әзірбайжандардың тұрмысындағы анағұрлым дәстүрлісі тағамдары болып қала береді. Дәстүрлі мерекелік тағам – палау, оның жүздеген түрлері бар екен. Бізге де бұл күні тіл үйретіндей палау пісіріп, дастарханға әкелді. Палауды күріштен жасайды және оған еттен, құстан, балықтан, жеміс – жидектен және көкөністерден әр түрлі дәмдеуіштер қосады. Сүттен жасалған довга – суп және т.б. кеңінен танымал. Отбасылық салтанаттарға әр түрлі тәтті-дәмді: шекер-бура, пахлава, жүзім мен тұттан дошаб, яғни тосап сияқты тағамдар пісіреді.

Гүлнұр ОҒАЛЫСҚЫЗЫ

Бірегей өнер – құрақ, құрау

Құрақ құрау колөнердің ерекше бір түрі. Бұрынғы кезден-ақ қазақтар тілім – тілім маталарды құрап киім, көрпе, тұрмысқа қажетті түрлі дүниелерді жасайтын. Құрақ жабдықтар тек әдемілік үшін ғана жасалған емес. Ертеден сиқырлы күштерге сенетін қазақтар құрақтан тігілген заттар да оның иесін тіл – көзден сақтап, үйіне бақыт алып

книстырылып тігіледі. Бұл колөнердің негізі әртүрлі символдармен де байланысты. Мәселен, үшбұрыш құрағының мәні әлемдегі үш дүниені ұштастыру екен, яғни үшбұрыш – су, жер, ауа – үш ғаламның белгісі. Бұл құрақтың мағынасы – ғаламдық тепе-теңдік пен тұтастық. Бал арасының ұясы негізінде «Алты табак» құрағы пайда болған. Мағынасы, тәттілік пен молшылықты білдіреді. Сонымен қатар құрақ өнері арқылы жануар, құс бейнелерін де мата бетіне салуға болады екен. Баяғы Сақ заманынан бастап, өмір құбылыстарын колөнер арқылы көрсетуге машықтанған көшпелілердің колөнер дәстүрінің нысандық мәні бар. Сол кездегі «жұп», «су» секілді мағыналы ою-өрнектер күні бүгінге дейін өз мәнін жоғалтпады.

Қашанда әдемілік пен сұлулыққа құштар ата-бабамыз ұзатылған қыздың артынан жасау апарғанда махаббат нышаны ретінде «Аққу құрақ» көрпесін апарған. Сонымен қатар, құрақпен тұрмысқа қажетті әртүрлі заттарды безендіруге де мүмкіндік мол. Оған зат салатын әртүрлі қоржындарды, қыз-келіншектерге арналған бұйымдарды, күнделікті

қызын ұзатын, тойына дайындық үстінде. Жұмабике Әшімқызы «Шебердің қолы ортақ» демекші құрақтың түр – түрін жасап, көз тартарлықтай жабдықтар жасап келеді.

Құрақ құрау қыз-келіншектерді сұлулықпен сырласуға, оны өн-бойына сіңіруге, бояулар әлемін танып, түйсінуге үйретеді. Екі келіншектің күн ұзын шай ішіп, өткен той-томалақты сөз еткенінен, бірге отырып, тігіс тігіп, құрақ құрағаны әлдеқайда пайдалы. Бұл уақытты тиімді пайдалану ғана емес, ұл-қызға көрсеткен өнеге де. Адамның ісі қандай көркем болса, сөйлеген сөзі мен мінезі де сондай көркем, өмірі нұрлы болмақ. Оған қоса, ұрпағының көбейгенін, бір басының екеу болып құралғанын тілеп отырып құрақ құрау бір ғанибет емес пе?! – деді.

Қонағын төрге шығаратын халқымыз құрақ көрпесін төрге төсеген. Ол – сыйластықтың белгісі. Дүниедегі әрбір зат майда бөлшектерден құралады. Сол секілді әр үйде құрақтан жасалған бұйымның болуы отбасының берекесі мен ынтымағын құрайды. Тіпті біздің әжелеріміз ерте кезде балалары өліп тоқтамаған отбасылардың үйін «тіл-көзден аман болсын» деп ырымдап, «қырық құрақ» құрап, баласын соған ораған екен.

Құрақ құрау колөнерімен кез келген адам айналыса алмайды. Өйткені бұл колөнердің де өз қиындығы бар. Танғажайып көркемдігімен талайды тамсандырған қазақтың колөнері бүгінгі жаһанданған заманда да өз мәнін жоғалтпай, жалғасын тапса, нұр үстіне нұр болар еді...

Гүлнұр ОҒАЛЫСҚЫЗЫ

Ұлттық өнер – ұлы құндылығымыз

Дана халқымыз: «Өнер – таусылмас азық, жұтамас байлық» деп бекер айтпаған. Халқымызда ағаштан ою ойып, темірден түйін түйетін шеберлік өнері бойына дарыған таланттар жетерлік. Ата-бабаларымыздың күнделікті тұрмыста қолданған әсем бұйымдарына кез келген адам сүйсініп те, таңырқап та қарайды.

Себебі, өте зор талғаммен, аса нәзіктікпен жасалатын ат әбзелдері, аншылыққа қажетті құралдар, үй жиһаздары, бөрі-бөрінен қу томарды ойып, қатқан қайысты илеумен, көз майын тауысып отырып жасаған екен. Оның ішінде ұлттық аспаптар жасау өнері екінің біріне беріле бермейтін асыл қасиет болса керек.

Бүгінде елімізде осындай дәстүрлі өнерімізді жалғастырып, ұлттық колөнерімізді жасап жүрген Абай Құнанбаев атындағы №5 мектеп – гимназиясының ұстазы Әбдіхалыков Құзайрамен әңгімелескен болатынбыз.

Ағамыз осы мектептің ашылған күнінен бастап жұмыс істеп келеді. 28 жыл ұстаздық етіп, 18 жыл аталған мектепте қызмет еткен. Технология пәнінен сабақ беріп, бірнеше ұлттық аспаптарымызды, жабдықтарымызды жасаған. Қазіргі кезде бейнелеу өнері, сызу пәндерінен сабақ береді.

Ұлттық өнерімізді жаны сүйген, салт дәстүрімізді дәріптеген, ұлттық аспаптарымызды ерекше құрмет тұтқан азамат. Ұрпақтан – ұрпаққа жеткен ұлттық өнерімізді қадірлеу, дамыту, оны келешек ұрпаққа табыстау – басты парызы. Ол домбыраның 10-ға жуық түрін, сандықтың 10 – нан астам түрін жасап шығарған. Ұлыстың Ұлы күні – Наурыз мерекесінің қарсаңында игілікті істеріне сәттілік тілеп, Әз Наурыз молшылық пен татулық әкелсін деп тілейміз. Алдағы уақытта ағамыз туралы кең көлемде мақала жарияланатын болады. Оңжа жеке – жеке қолдан жасалған дүниелерімен танысатын боламыз.

Гүлнұр ОҒАЛЫСҚЫЗЫ

келетіндігіне сенген. Ал ең бастысы, құрақ – құрақ бұйымдар отбасының татулығын сақтап, ру мен ру, тайпа мен тайпа арасындағы адамдардың бірлігін нығайтатындығына нанған.

Құрақ құрау тәсілі маталардың қалдығын көлеге жарату негізінде пайда болған. Қолынан іс келетін шебер әйелдер көрпеден бастап, кеудешеге дейінгі бұйымдарды құрақпен безендірген. Құрақ құрау үшін, ең алдымен, қажетті материалдар тандап алынып, олар түрі, түсі, матасына қарай сұрыпалады, яғни маталардан барқыт, жібек, сиса, сәтен кесінділері жеке-жеке бөлініп алынады. Содан соң түрлі-түсті маталар

қолданыстағы жастық, аяққап, қолқапшық, қиық сырмақты жатқызуға болады. Құрақ құрау үшін арнайы қамқа, шағи, шыт, тібес, бояқ, насар, мақпал, қыжым секілді маталар қолданылады.

Ауданымызда осы өнерімен Абай Құнанбаев әдеби мемориалдық мұражайының қызметкері Тажмағанбетова Жұмабике Әшімқызы көп жылдан бері айналысып келеді. Қазіргі таңдағы жасап жатқан құрақ көрпе мен көрпешелері ұзатылған қызының артынан жасау ғыл апаралды. Ерназар, Айзада, Айдана атты ұл – қыздарын тәрбиелеп, қызын қияға, ұлын ұяға қондырған аулы ана. Сол кенже

ТҰСЫҒЫҢАҢАҢ АБАЙ ХАЛҚЫ БІЗДІ СҰҚАТЫП, ЖІЗДІ БІЗ ІЗДІ БІЗДІ СҰҚАТЫП, ЖІЗДІ БІЗ

ПОД ЕДИНЫМ ШАНЫРАКОМ

На протяжении нескольких тысячелетий уникальным жилищем, прекрасно приспособленным к суровым условиям казахских степей, является юрта.

О том, что представляет собой жилище кочевников, нам рассказала экскурсовод литературно-мемориального музея Абая Кунанбаева Мекежанова А.К. Стоит отметить, что в данном храме искусств есть этнозал, где представлена казахская юрта. Все детали и экспонаты в юрте были переданы в дар музею жителями Абайского и других районов области.

Самое основное в юрте - это шанырак. Право на его установку имеет только глава

гости всегда садится на почетное место - лицом к двери. На стены развешиваются килем и тускиз. В сундуках хранится одежда. Сверху укладываются войлочные чемоданы, свернутые ковры, одеяла, подушки для гостей.

Направо от входа - место хранения конской сбруи, седел. Это мужская половина. Здесь висят мечи и булавы. Особое место занимает камча. Ее казахи никогда не оставляли и всегда носили с собой. Вешают на кереге лисьи, волчьи шкуры - достойные гордости главы семьи. Количество шкур наглядно свидетельствует, насколько отважным и ловким охотником был хозяин дома.

Слева от входа - женская половина, тут размещали различные пищевые припасы, посуду. Вот и мы вешаем на стену торсык, в котором можно хранить айран, шубат, кумыс. В этом сосу-

де, сделанном из внутренностей домашних животных, кисломолочные продукты хранятся долго и, самое главное, не портятся. Здесь же висит коржын - переметная сумка.

Все вещи в казахской юрте находятся на виду, и каждая из них, помимо утилитарного назначения, служит предметом убранства юрты. В течение нескольких столетий посередине юрты отводилось место для очага. Такое расположение создавало наилучшую тягу для огня и способствовало более равномерному согреванию помещения. Сегодня же в центре юрты находится круглый стол - дастархан. Большое значение имеет цвет кошмы.

Богатая юрта ставится из белой кошмы, серая указывает на средний достаток, а вот черный цвет - знак того, что здесь живут жатаки (бедняки). Немаловажен и размер жилища. Самая маленькая юрта делится на четыре так называемых каната (крыла). Далее по величине идут шестиканатная, десяти-, двенадцати-, и, наконец, шестнадцатиканатная юрты. Чем выше сословие и достаток, тем больше дом хозяина.

К.БЛЯЛОВ

Теплые руки - добрая память

В нашей стране очень много народных умельцев, способных своими руками создавать чудеса, причем буквально из ничего. Одним из наиболее распространенных видов декоративно-прикладного искусства является вязание крючком. Красота узоров, связанных крючком, необычайно притягательна. С помощью такого нехитрого инструмента, как крючок, можно связать не только одежду, но и потрясающе красивые салфетки, покрывала, воротнички, разнообразные детали отделки. Создание всевозможных приятных мелочей - занавесок, украшений для кухни, даже детских игрушек - становится возможным для каждого, кто владеет техникой вязания.

С одной из таких талантливых рукодельниц мне довелось познакомиться. Мамаева Мадина Муслимовна своими добрыми руками создает настоящие шедевры. Заботливо достает из шкафа рукоделие и рассказывает, рассказывает...

Жизнь сложилась непросто. Много испытаний выпало на ее хрупкие плечи. Совсем малышкой потеряла родителей: сначала умерла мама, затем на отца пришла похоронка. 3-х летнюю Мадину и ее братьев старшая бабушка увезла в Казахстан. Шел 1943 год. Эвакуация.

В поздние годы постигло очередное несчастье, бабушка умерла. Малышей отправили в алматинский детприемник, откуда в детские дома города Семипалатинска. Братьев в один, а Мадину в другой. Шло время, девочка росла. Чтобы отвлечь себя от грустных мыслей и несомняемой тоски по близким, увлеклась вышивкой. Это детское занятие настолько увлекло ее, что после окончания школы она поступила в техникум легкой промышленности, по специальности техник - технолог. Именно тогда, спустя многие годы состоялась трогательная долгожданная встреча с братьями.

В 1970 году приехала в Абай. Устроилась работать на Абайскую швейную фабрику. Занималась различными должностями: была мастером, нормировщиком, технолог на производстве.

Но Мадину Муслимовну всегда тянуло к детям. От общения с ними на душе становилось спокойнее. Стремление передать молодому поколению свои умения и знания, подтолкнули к решению учить детей. Преподавала в УПК при Абайской швейной фаб-

рике. В изготовление своих работ: будь то салфетки, игрушки или что-то иное, Мадина Муслимовна всегда вкладывала любовь, нежность, заботу. Эти чувства и качества педагог стремилась привить своим ученикам. Может быть, поэтому каждая вещь, изготовленная ею, будь это платок или занавеска, украшающая уютную комнату, веет весенним теплом.

Таланты Мадина Муслимовна этим не заканчиваются. Она умеет резать по дереву, шьет игрушки из меха. Ее работы не раз занимали призовые места на районных выставках.

В этом году 10 марта Мадине Муслимовне исполнилось 76 лет. Она по-прежнему остается жизнерадостным человеком, готовым в любой момент прийти на помощь. Поддерживает чистоту во дворе и подъезде, являясь активным участником всех субботников. К праздникам готовит соседским ребятишкам подарки, сделанные собственными руками. За душевную теплоту соседи ласково называют Мадину Муслимовну - наш самый добрый человек.

Она несет людям не только душевную красоту, но и красоту, сделанную собственными руками.

Декоративно-прикладное искусство возвращает нас к нашим корням, к природе, к наивной вере людей в то, что красота, созданная их руками, защитит от злых сил и принесет счастье. И пусть произведения, созданные нашим народом, продолжают жить в музеях, на выставках, в наших домах, наполняют нашу жизнь и делают ее ярче и красивее.

Марина Уткина

семьи. Остальные родственники и соседи помогают ему. Шанырак передается по наследству от отца к младшему сыну, старшие дети должны сами ставить свои юрты. В середине шанырака, чтобы не уронить - тундик, а это кусок войлока, устанавливается несколько күлдіреуш, которые соединяют с кругом шанырака. Детали, соединяющие кереге и шанырак, называются уык. Кстати, мужчины устанавливают лишь шанырак и уык, остальную работу делают женщины. Сначала ставят по кругу звенья кереге и связывают их между собой тканной тесьмой, между двумя решетками вставляют и привязывают дверную раму. Нередко в украшении юрты встречаются так называемые баскуры с ворсовым узором. Этими плотными лентами, различными по ширине и узору, стягиваются юрты. Вообще баскуры служат украшением интерьера. С ободов внутрь юрты спускаются тканые или плетеные узкие ленты, которые нередко заканчиваются разноцветными кистями.

В центре юрты находится төр - почетное место для гостей и уважаемых людей. Кстати, и по сей день в казахском доме почетный

В кабинете учителя технологии в школе - гимназии имени Абая поселка Топар царит особая атмосфера. Любому входящему не-

пременно хочется встать за станок и создать своими руками нечто особенное. Яркие стены пестрят грамотами и благодарственными письмами в адрес учителя и его учеников.

Здесь, как в солнечной мастерской, хранятся настоящие произведения искусства: предметы быта, украшения, картины. Удивляет, с каким небывалым интересом и фантазией создаются эти шедевры.

Руководит процессом Платонов Николай Ефимович.

Он родился в 1954 году в городе Караганда. После окончания школы и техникума поступил на работу в СШ №2 поселка Топар. В 1988 году окончил Усть-Каменогорский

педагогический институт по специальности «Общественно-технические дисциплины и труд». С 1999 года учитель технологии высшей категории в школе-гимназии имени Абая поселка Топар.

Его тщательная подготовка к урокам дает ему возможность проводить их на высоком уровне. Во многом работа зависит от наличия материала, из кусков кожи, старого лака для ногтей, древесины и металла появляется настоящее чудо.

И вот на одной из картин взмахнула крыльями бабочка, на другой вильнула хвостом золотая рыбка, но стоит перевернуть изделие, как по мановению волшебной палочки, рыбка превращается в тюльпан, снова поворот - и это уже не тюльпан, а осьминог. Творческий подход чувствуется во всем: и в уютной атмосфере кабинета труда, и в заботливо выставленных экспонатах.

Николай Ефимович находится в постоянном поиске, успешно использует разнообразные методы и приемы обучения, которые делают уроки насыщенными и интересными. Им разработана авторская программа «Декоративно-прикладное искусство Казахстана» для 1-4 классов, утвержденная областным департаментом образования. По этой программе дети младших классов учатся делать наброски для своих будущих

работ.

Учитель также организовал технический кружок по декоративно-прикладному искусству. В нем занимаются около 70-ти школьников в возрасте от 11 до 16 лет. Многие работы получили признание не только на Родине, но за рубежом.

Ученики Николая Ефимовича принимают активное участие в конкурсах технического творчества и декоративно - прикладного искусства различного уровня, где добиваются хороших результатов.

Обладатель различных почетных грамот и благодарственных писем - Николай Ефимович был награжден дипломом в честь празднования 15-летия Независимости РК за достигнутые достижения в труде и достойный вклад в дело укрепления единства народа Казахстана и процветания нашей страны.

В 2008 году был удостоен диплома III степени за участие в областном конкурсе, учрежденном депутатом Мажилиса Парламента РК Шаекиным Р.М. Является членом Международного казахского творческого объединения «Бейбітшілік әлемі».

По решению Президиума редакционного совета «Одаренные

Я ЛЮБЛЮ ВСЕ КРАСИВОЕ

дети - будущее Казахстана» занесен в энциклопедию в рубрике «Почет и Слава», награжден именной медалью «За вклад в развитие образования» и почетным дипломом.

В Абайском районе проживают люди около 30 национальностей, для многих Наурыз - один из любимых праздников в году.

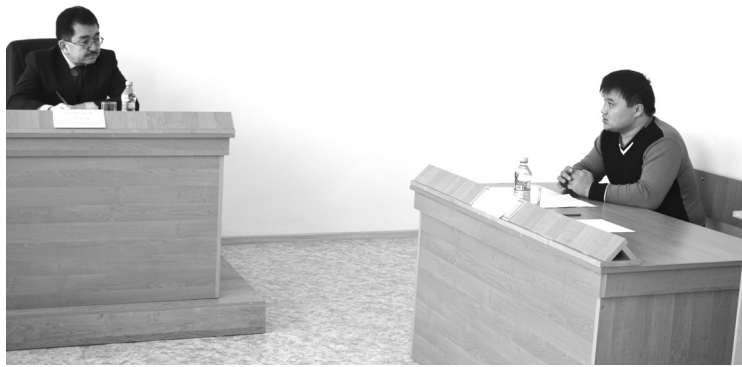
Активно готовятся к празднику наш герой и его ученики, делают искусные поделки, которые подарят родным и друзьям. Многие из них непременно попадут в престижные музеи и выставочные залы Казахстана.

Марина Уткина

Ашық есік күні

2015 жылдың 13 наурызында Қарағанды облысы Абай ауданының №2 аудандық сотында ашық есік күні өтті. Оған Қарағанды облыстық соты қылмыстық істер бойынша сот алқасының төрағасы Е.Р.Әріповтің төрағалығымен, сот төрағасы Қ.М.Айтжановтың қатысуымен ұйымдастырылды.

Аталған іс-шара облыстық соттың ай сайын өткізілетін БАҚ-пен өзара қатынасу жоспарына сәйкес өткізіліп тұрады. «Азаматтарды қабылдау» іс-шарасы жергілікті халыққа құқықтық көмек көрсету, құқықтық мәдениетті арттыру, азаматтардың сот жүйесіне сенімділік деңгейін арттыру мақсатында іске асырылып отыр.

Сот төрағасына өз сұрақтарымен сот істері бойынша жауапкер, талапкер болған жеке тұлғалар, сонымен қатар Топар кентінің тұрғыны, ауылдастар атынан сенімді өкіл азаматтары келді. Азаматтардың құжаттандырылуы бойынша және де тұрғын үйді заңдастыру, меншіктік құқықты тану, банктік қарыздар, сонымен бірге сот шешімдерін орындау бойынша сұрақтар қойылды.

Әрбір сұраққа заң нормаларына сәйкес толық жауаптар беріліп, жеке сұрақтар бойынша кеңес алу үшін тәжірибелі жангерлерге жүгіну ұсынылды.

Гүлнұр ОҒАЛЫСҚЫЗЫ

Реализация принципов независимости судей

Правовой статус судей - это установленная законом совокупность прав и обязанностей судей, а также гарантий их независимости при осуществлении правосудия[1]. Основоположающие принципы, составляющие основу правового статуса судей, формулируются в Конституциях или законах. К числу этих принципов относятся: назначаемость, несменяемость и независимость судей, судейская несоместимость[2].

Конституционный закон «О судах и статусе судей в Республике Казахстан», развил конституционное положение, законодательно закрепив принцип независимости судей, который обеспечивался такими нормами, как несменяемость и неприкосновенность судей, их назначение на постоянный срок, ответственность за неуважение к суду.

Судьи всех судов обладают единым статусом и различаются между собой только полномочиями (ст.23 Конституционного закона)[3].

Независимость судей является одним из проявлений самостоятельности судебной ветви государственной власти. Значение принципа независимости судей состоит в том, что только независимый суд, свободный от какого бы то ни было влияния, может беспристрастно и объективно рассмотреть и разрешить юридическое дело или спор по существу. Будучи необходимой предпосылкой справедливого правосудия, независимость судей гарантируется конституционными нормами, а также нормами отраслевого законодательства, определяющими вопросы судостроительства, правового статуса судей и процессуального механизма осуществления судебной деятельности. На обеспечение независимости судей и судебной системы в целом направлены правовые меры, предусматривающие: особые процедуры осуществления правосудия и ответственность за вмешательство в их деятельность; неприкосновенность судей и его право на отставку; особый порядок назначения (избрания) на должность, процедуры прекращения и приостановления полномочий; высокий уровень государственного материального и социального обеспечения судей; система обязательной государственной защиты судей, членов их семей и принадлежащего им имущества.

В целях обеспечения законной и беспристрастной деятельности судебных органов и предотвращения неправомерного влияния на процесс судопроизводства устанавливается уголовная ответственность за вмешательство в деятельность суда. Под вмешательством в деятельность суда по отправлению правосудия понимается любое незаконное воздействие на суд (судью), присяжных заседателей со стороны заинтересованных лиц в целях воспрепятствования принятию судом (судьей), присяжными заседателями законного и справедливого решения по делу[4].

Конституционный закон Республики Казахстан «О судах и статусе судей в Республике Казахстан» также развивает принцип независимости судей и запрещает принимать законы или иные нормативные правовые акты, умаляющие статус или независимость судей.

Кроме того, судьям за счет государства обеспечивается материальное содержание и социальное обеспечение, соответствующие их статусу, при этом запрещается ухудшать их положение.

Таким образом, законодательная база достаточно четко прописывает принцип независимости судей.

Другое дело, что этот принцип еще не в полной мере стал нормой общества, его непреложной истиной, так называемым краеугольным камнем, на котором должна держаться вся система беспристрастного и справедливого правосудия. Не секрет, что имеются случаи прямого давления на судей с целью принудить их вынести заведомо неправомерное решение по какому-либо конкретному делу, будь то гражданского уголовного или хозяйственного характера. То есть наличие откровенного вмешательства в деятельность судей. И здесь проблема, на мой взгляд, идет еще со времен нашей советской действительности, когда судья зависел от исполнительной власти. Менталитет людей того времени, к сожалению, до сих пор в должной мере не перестроился.

Но это только одна сторона медали. Как бы ни был судья законодательно независим, жизнь вносит свои коррективы. Зададимся простым вопросом. Кто предоставляет помещения для су-

дов на местах?

Местная исполнительная власть. Кто выделяет жилье? Опять же она. Кто помогает с ремонтом, обеспечением, оргтехникой, связью и т.д.? Ну если и не акимат, то кто-нибудь из спонсоров. Вот вам и независимость. Но это еще не все.

Т р е б у е т

своего совершенствования

сама структура судебной системы, поскольку совпадение территориального нахождения судов в границах административно-территориальных единиц создает условия для оказания местными органами власти воздействия как на суды, так и на судей.

Помимо так называемого должностного вмешательства имеет место давление со стороны средств массовой информации, различного рода неправительственных организаций, да и просто толпы, когда с помощью демонстраций и пикетов оказывается воздействие на суд. Я уже не говорю о многочисленных родственниках, коллегах, друзьях и просто знакомых, которые также считают в порядке вещей указывать судье, как должно быть решено дело.

Сохранение советской модели судебной системы влечет зависимость судей не только от председателя суда, в котором он работает, но и от вышестоящего суда, а также придание вышестоящему суду роли контролера и оценки деятельности нижестоящих судов и судей, т.е. имеет место жесткий централизм.

Так же нарушается Конституционный закон РК «О судебной системе и статусе судей в Республике Казахстан», говоривший о том, что судьи обладают единым статусом и различаются между собой только полномочиями. Имеющаяся на сегодняшний день дифференциация оплаты труда судей говорит об обратном, т.к. заработная плата зависит от того, в суде какого звена работают судьи. Имеется в виду то, что заработная плата судей Верховного Суда республики существенно превышает оплату труда судей местных судов.

Особую проблему представляют собой права вышестоящих судов по осуществлению судебного надзора, которые в сочетании с широкими полномочиями председателей этих судов в решении кадровых и организационных вопросов, являются довольно мощными средствами воздействия на судей, и, прежде всего, на их независимость.

Полномочия председателей судов в своей совокупности определяют такие важнейшие вопросы правового статуса судей, как их карьерный рост, привлечение судьи к ответственности, лишение его полномочий, получение квалификационных классов и др. Процедура назначения председателей судов и судебных коллегий ведет к бюрократизации судебной системы, установлению между судьями и председателями судов отношений власти и подчинения.

Судья, являющийся в законе носителем судебной власти, которому Конституцией РК гарантирована независимость и постоянство его статуса, в подобной и других ситуациях, когда вопросы, связанные с этим статусом, зависят от волеизъявления председателя суда, оказывается в положении обычного чиновника, вынужденного образовывать свою деятельность с указаниями и распоряжениями своего начальника.

А.А.Жамангарина,

судья районного суда №2 Абайского района

Право собственности на недвижимое имущество

Недействительные сделки, право собственности, право владения, злоупотребление правом - эти вопросы были и остаются актуальными в судебной практике. В юридической литературе, опубликованной в Казахстане, не встречается анализ действующего законодательства по этим вопросам, и отсутствуют рекомендации по вопросам их применения. Такое положение приводит к тому, что судебная практика продолжает исходить «из судебного усмотрения», соответственно, имеет место разная судебная практика. Несколько лет назад особенно актуальными были вопросы брошенных квартир. Типичная ситуация была следующей: собственник приватизировавший квартиру зарегистрировавший право собственности оставил свое жилье без присмотра, не оплачивает коммунальные услуги, не несет бремя содержания, квартира приходит в непригодное для жилья состояние, местные органы власти, КСК, выдавая справки, заселяют такие брошенные квартиры теми, кто готов оплатить долги. После поднятия цен на недвижимость, собственники квартир, «вспомнив» о своем имуществе, стали предъявлять к проживающим в их квартирах лицам иски о выселении. Массовый характер таких дел стал одним из оснований принятия Верховным судом Нормативного постановления от 20 апреля 2006г. № 3 «О практике рассмотрения судами споров о праве на жилище, оставленное собственником». Казалось бы, «пик» рассмотрения таких дел прошел, пора сложиться единой судебной практике по этим делам. Но такие дела по-прежнему имеют место в судебной практике и вопросы по применению законодательства остаются. Острота этих дел заключается в том, что вопрос стоит о жизненном благе, имеющем первоочередное значение для любого человека - жилище, и при удовлетворении исков о выселении люди оказываются на улице. Применение разных норм закона стало поводом для этой статьи.

При рассмотрении дел указанной категории основными являются следующие нормы закона.

Статья 188 Гражданского кодекса РК: Право собственности есть признаваемое и охраняемое законодательными актами право субъекта по своему усмотрению владеть, пользоваться и распоряжаться принадлежащим ему имуществом. Право собственности передается другому лицу со всеми обременениями, имевшимися на момент совершения сделки.

Собственнику принадлежит право владения, пользования и распоряжения своим имуществом. Право владения представляет собой юридически обеспеченную возможность осуществлять фактическое обладание имуществом.

Согласно ст. 250 ГК РК гражданин может отказаться от права собственности на принадлежащее ему имущество, объявив об этом либо совершив другие действия, определенно свидетельствующие об его устранении от владения, пользования и распоряжения имуществом без намерения сохранить какие либо права на это имущество. Отказ от права собственности не влечет прекращения прав и обязанностей собственника в отношении соответствующего имущества до момента приобретения права собственности на данное имущество другим лицом.

Нормативным постановлением Верховного Суда РК №3 от 20 апреля 2006 года «О практике рассмотрения судами споров о праве на жилище, оставленное собственниками» определено, что оставленным (или брошенным) жилищем называется жилище, в отношении которого собственником не совершены действия, свидетельствующие о намерении сохранить право собственности. К таким жилищам относятся пустующие жилища, оставленные собственником без присмотра и без исполнения обязанностей по его содержанию и т.п.

Согласно ст. 189 ГК РК именно собственник обязан нести бремя содержания принадлежащего ему имущества, т.е. обязанность по оплате предусмотренных законом коммунальных платежей и налогов, если иное не предусмотрено законодательными актами или договором, и не может в одностороннем порядке переложить такое бремя на третье лицо. Эти права и обязанности сохраняются до момента приобретения права собственности на это жилище другим лицом.

Специфика обременения как правовой категории состоит в том, что оно

неразрывно связано с конкретным имуществом, существует и сохраняет свое содержание независимо от смены собственника этого имущества, а также подлежит государственной регистрации. Поэтому обременение при смене собственника переходит к новому собственнику и это является еще одним основанием для отказа в иске о выселении и оценке его действий как злоупотребление правом. При применении норм о злоупотреблении правом и принципа добросовестности участника правоотношений, наряду с нормами закона, подлежат учету и оценке иные социально-экономические обстоятельства, при которых пришлось действовать участникам правоотношений.

Трудности в применении норм о злоупотреблении правом состоят в том, что учет конкретной обстановки не предусматривается в целом гражданским законодательством. Даже в ст. 5 ГК говорится только о том, что при толковании норм закона следует исходить из конкретной исторической обстановки ее принятия, а не применения. Тот факт, что многие собственники только после повышения цен на недвижимость «вспомнили» о своем имуществе и заявили права на нее, говорит о недобросовестности субъектов права. Но их требования к лицам, заселяющим квартиры, основаны на зарегистрированном праве собственности, поэтому суд оказывается в затруднительном положении при разрешении этих дел.

Думается, что применение норм о злоупотреблении правом в этом случае означает отказ в защите прав собственника в пользу лица, которое, не имея никаких вещных прав, сохранило имущество, действовало открыто, добросовестно. Однако не реализовало предусмотренную законом возможность определить правовой статус имущества, не обжаловало действия органов местной власти, которые в течение длительного времени не предпринимали мер для передачи имущества в коммунальную собственность.

При рассмотрении прав на недвижимое имущество, не игнорируя Закон «О регистрации прав на недвижимое имущество», все - таки следует исходить из зарегистрированного права, а фактические владельцы не имеют таких подлежащих регистрации прав. Можно ли говорить о законности владения, не подлежащего регистрации как имущественное право на недвижимость? И сколько раз еще могут быть проданы эти квартиры недобросовестным собственником, ведь запрета нет.

Если в законе указано, предписано совершение действий, а лицо не выполнило эту обязанность, то оно должно нести отрицательные последствия своего бездействия. Как показывает практика, лица, занимавшие квартиры, не предпринимали никаких мер для того, чтобы обязать органы местной власти предпринять меры для передачи имущества в коммунальную собственность, лишить собственников их права. При предъявлении исков о выселении суд оказался вынужденным решать вопрос: кого защищать: юридического собственника, не выполнившего обязанности собственника, или же фактического владельца чужого имущества, который в течение длительного времени, не озабоченный статусом своего жилья. То обстоятельство, что обязанности перевода в коммунальную собственность возлагаются на органы власти, думается, не оправдывает бездействие фактических владельцев.

Следует признать, что права лица, проживающего в квартире, подлежат защите, исходя из самого факта проживания. Следует возложить на собственника обязанность доказывания неправомерности завладения жильем при предъявлении иска о выселении. Отсутствие самовольного захвата жилья признать самостоятельным основанием для отказа в иске о выселении. Также следует признать, что решение суда об отказе в выселении является основанием для признания недвижимости обременением, подлежащим регистрации согласно закону «О регистрации прав...», что решение об отказе в выселении может быть основанием для отмены регистрации права собственности истца.

Подобные меры должны привести судебную практику к единообразному решению дел этой категории и защитить права проживающих в Казахстане лиц от действий недобросовестных собственников.

Г.Х. Марзалинова,
судья

БЛШЦ-ОПРОС

Чем для вас является весенний праздник Наурыз?

С таким вопросом корреспонденты районной газеты обратились к жителям нашего района.

Жарылгасынов Рашид, аким п.Карабас

Наурыз - это главный праздник в году как у казахов, так и у многих народностей Азии, отмечаемый уже более пяти тысяч лет. Наурыз - это праздник весны, обновления природы, начала нового года, новой жизни. Празднование Наурыза имеет языческие корни, это праздник поклонения природе. Наурыз отмечается 22 марта в день весеннего равноденствия. В этот день небесные светила: созвездия и звезды после годичного круговорота приходят на точки своего первоначального пребывания и начинают новый путь - круг.

Наурыз - это день возрождения природы, пробуждения ее ото сна. Это очень символический праздник и соответственно с Наурызом связано множество традиций и обычаев. Наурызом называется не только сам праздник, но и весь месяц март. Пусть в домах жителей нашего района всегда будет тепло, уютно и радостно.

Абушова Натаван, директор школы лицей №14 г.Абая

Наурыз - праздник единства всех людей на Земле и природы, праздник гармонии, света и добра! По мифологическим представлениям накануне дня праздника Наурыз по земле ходит счастье, поэтому ночь накануне праздника называли ночью счастья. Наурыз- это день прихода на землю добра, света, когда расцветают цветы, начинают петь птицы, степь покрывается сочной зеленой травой, начинают течь ручьи, на Землю спускается Новый год. К встрече Нового года мы относимся очень ответственно, готовимся к нему заранее, приводим в порядок хозяйство, убираем жилище, одеваем чистую нарядную одежду, готовим богатый стол. Ведь согласно приметам, как встретишь год, так его и проведешь. Как говорили старики, когда Наурыз входит в дом, все болезни и невдачи должны обходить его стороной. В день празднования Наурыз все стараются быть в добром расположении духа, при встрече заключают друг друга в объятия, высказывают самые добрые пожелания, чтобы все беды и несчастья обходили нас стороной.

Бетц Александр начальник АРНЭС

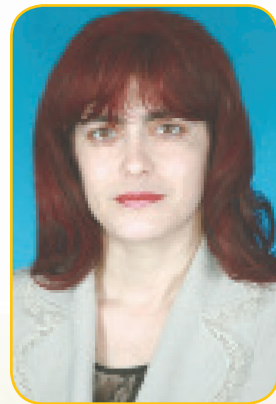
Безусловно, современные очертания праздника существенно отличаются от их прежнего содержания. Это не только театрализованные представления и богато украшенные юрты, вкусно приготовленный наурыз-коже, но и проведение благотворительных акций, народно-спортивных игр, очистка парковых и других зон отдыха, улиц и площадей.

В наши дни «Наурыз мейрамы» стал общенародным праздником весны, труда и единства. Сегодня этот праздник одинаково дорог всем этносам, живущим в многонациональном Казахстане. Древний праздник Наурыз гармонично трансформировался в современную жизнь, сохранив преемственность традиций древности.

Гончаренко Светлана, жительница города Абая

Глубокая философия заключена во встрече этого дня – источник должен быть чистым, как и наши помыслы. Дастархан – это символ достатка хозяина. Раньше в этот день не закрывали входную дверь, которая символизировала открытое доброе сердце. В Наурыз традиционно проходят спортивные соревнования, состязания акынов... Но главный его символ – это единство. За общим дастарханом мы поворачиваемся лицом к другому человеку, вне зависимости от его культуры, вероисповедания, языка. Этот праздник объединяет людей. Это как этапы жизни человека, когда на каждом ты получаешь что-то свое, и каждый тебя меняет, делает лучше.

Марина Уткина
Юлия Осиева

Соинова Венера, начальник УО и ДП, Абайский РУПС

Главным угощением на праздничном дастархане было и остается блюдо «Наурыз коже». Наурыз коже - это ритуальное блюдо, похлебка, включающая в себя семь компонентов: воду, мясо, соль, жир, муку, злаки и молоко. Цифра семь сама по себе имеет сакральный характер. Семь компонентов наурыз коже означали семь элементов жизни. Огромный котел для наурыз коже символизирует единство. Праздник Наурыз с давних времен сопровождался массовым весельем. Молодежь собиралась у качелей - алтыбакан. Все пели, танцевали, играли в национальные игры. На Наурыз часто устраивались соревнования между юношами в борьбе, или скачках. Иногда юноши соревновались в умении держаться в седле с девушками. Также на Наурыз устраивались айтысы, где в своем мастерстве соревновались акыны - поэты-певцы-импровизаторы. Думаю, в этом году праздник Наурыз также весело пройдет в нашем районе.

ФОТОРЕПОРТАЖ

Совсем недавно в нашей стране стартовала акция «Сделано в Казахстане», направленная на поддержку отечественного производителя. В данной акции принял участие и Абайский район, на территории которого установлено 83 знака «Сделано в Казахстане», из них 9 в городе Абая.

Юлия ОСИЕВА

Директор - бас редактор
НҰРБАЙ Руслан
Жаманханұлы

АБАЙ-
АҚИҚАТ

Тіркеу куәлігі №13133-Г (Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі 30.10.2012ж. берген)

ҚҰРЫЛТАЙШЫСЫ: Абай ауданының әкімдігі

Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді. Жарнамалар мен хабарландырулардың мазмұнына жарнама беруші жауап береді.

МЕНШІК ИЕСІ: "Аудандық "Абай-Ақиқат" газетінің редакциясы" ЖШС

Опубликованные материалы не всегда отражают точку зрения редакции. Ответственность за содержание рекламного текста несут сами рекламодатели.

Газетте жарияланған материалдарды сілтемесіз көшіріп басуға болмайды. При использовании материалов в СМИ ссылка на «Абай-Ақиқат» обязательна.

Хат жазып, хабарласыңыз. Мекен-жайымыз: Қарағанды облысы, Абай қаласы, 3 ықшамаудан, 43 үй. Телефон: 8(721-31) 4-14-29 (факс), бухгалтерия 4-90-56, эл. пошта: abayhabar@mail.ru
Пишите, звоните. Наш адрес: Карагандинская область, город Абай, 3 мкрн, д.43. Телефон: 8 (721-31) 4-14-29 (факс), бухгалтерия-4-90-56, эл.почта: abayhabar@mail.ru

Газет редакцияда теріліп, беттеліп, "Қарағанды Полиграфиясы" ЖШС баспаханасында басылды: Қарағанды қаласы, Ермаков көш., 33
Таралымы 3100дана
Тапсырыс №11
Көлемі 5 баспа табақ